

Startnotitie MER Olde Maten en Veerslootlanden

Gegevens opdrachtgever

Dienst Landelijk Gebied, regio Oost
Lübeckplein 34
8017 JS Zwolle

Contactpersoon:
Mw. I. van Lith

CSO Adviesbureau

Regulierenring 6
3981 LB Bunnik
Tel. 030 – 659 43 21
Fax 030 – 657 17 92

Contactpersoon CSO
Mw. J. Eshuis
Mw. M. Pfaff-Wagenaar

Projectcode: 09K236
Versiedatum: 2 juli 2010
Status: Definitief

Autorisatie

Opgesteld door:
Mw. L. de Bruijn
Adviseur

Handtekening

Akkoord bevonden door:
Mw. M. Pfaff-Wagenaar
Senioradviseur

Handtekening

Projectcode: 09K236
Versiedatum: 2 juli 2010

Inhoudsopgave

1	Waarom deze startnotitie.....	1
1.1	Aanleiding studie.....	1
1.2	Wettelijke procedure MER.....	2
1.3	Startnotitie.....	3
1.4	Bevoegd gezag en initiatiefnemers.....	3
1.5	Spelregels voor de inspraak.....	3
1.6	Leeswijzer.....	4
2	Probleem- en doelstelling.....	5
2.1	Probleemstelling.....	5
2.2	Doelstelling.....	5
2.3	Relatie met andere projecten.....	5
	Landinrichting Rouveen.....	5
	Beheerplan Natura2000	6
3	Beleid, huidige situatie en ontwikkelingen.....	7
3.1	Beleid	7
3.1.1	Beleid vanuit verschillende overheidslagen	7
3.1.2	Europees beleid	7
	Natura2000.....	7
	Kaderrichtlijn water	9
3.1.3	Landelijk en regionaal beleid	9
	Nationaal waterplan en stroomgebiedbeheerplannen.....	9
	Beleid waterschap Groot Salland.....	9
	Waterbeheerplan 2010-2015.....	9
3.1.4	Provinciaal beleid	10
	TOP-gebieden beleid	10
	Vastgesteld landinrichtingsplan en voorontwerp inrichtingsplan.....	10
	Natuurgebiedsplan.....	10
3.1.5	Gemeentelijk beleid	11
	Kadernota Buitengebied Staphorst.....	11
	Bestemmingsplannen	11
3.2	Huidige situatie.....	11
3.3	Ontwikkelingen.....	12
4	Alternatieven.....	14
4.1	Randvoorwaarden en vrijheidsgraden.....	14
	Archeologie.....	17
4.2	Variabelen.....	17
4.2.1	Inleiding variabelen voor de alternatieven.....	17
4.2.2	Variabelen Veerslootlanden.....	17
4.2.3	Variabelen Olde Maten.....	18
4.2.4	Variabelen recreatie.....	20
4.3	Alternatieven.....	21
4.3.1	Inleiding alternatieven	21
4.3.2	Alternatief: Kwel en ondiepe dynamische natte as.....	21
4.3.3	Alternatief: Kwel en diepe natte as.....	22
4.3.4	Alternatief: Inundatie en ondiepe dynamische natte as.....	22
4.3.5	Alternatief: Inundatie en diepe natte as.....	22

4.3.6	Voorkeursalternatief.....	23
4.3.7	Meest milieuvriendelijk alternatief.....	23
4.4	Niet geselecteerde alternatieven.....	23
5	Effecten.....	24
5.1	Hoe worden de effecten bepaald.....	24
5.2	Te beschrijven effecten.....	24
5.3	Behalen van doelen.....	26
	Natura2000.....	26
	Recreatie.....	26
5.4	Kennisleemten	26
6	Procedure.....	27
6.1	Procedure en afstemming met andere regelingen.....	27
6.2	Stappen in de procedure	27
7	Literatuur	28

Bijlagen

Bijlage 1 Maatregelenkaart

Bijlage 2 Kaarten van de 4 alternatieven

1 **Waarom deze startnotitie**

1.1 **Aanleiding studie**

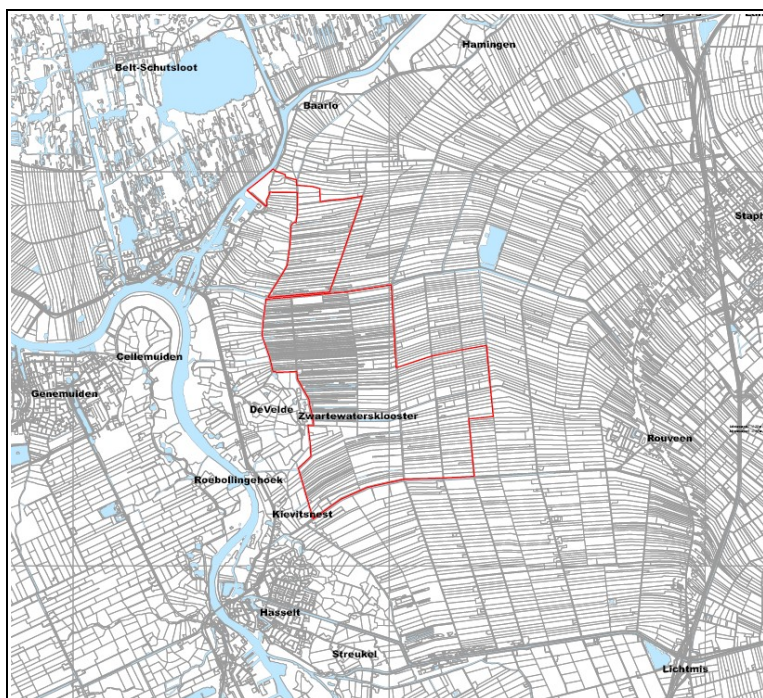
In 1994 is door de Centrale Landinrichtingscommissie het ontwerp-landinrichtingsplan Rouveen vastgesteld. Hierin is grond vrijgemaakt voor het in stand houden van de bestaande natuurwaarden en de ontwikkeling van nieuwe natuur in de Olde Maten. Na ontbinding van de Landinrichtingscommissie op 21 mei 2010 wordt de inrichting van plangebied de Olde Maten en de Veerslootlanden (figuur 1) verder uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de provincie Overijssel. Dienst Landelijk Gebied (DLG) is opdrachtnemer van de provincie.

Figuur 1: locatie plangebied binnen provincie Overijssel (DLG, 2010b).

DLG heeft van provincie Overijssel opdracht gekregen het 993 ha grote plangebied (figuur 2) in te richten met als hoofdfunctie (natte) natuur met daarnaast extensieve recreatie. Voor de volledige maatregelenkaart, zie bijlage 1. Bij de inrichting moeten de randvoorwaarden voor het in stand houden van de bestaande natuurwaarden worden verbeterd en nieuwe natuurwaarden worden ontwikkeld.

Op basis van het Besluit milieu-effectrapportage 1994 (VROM en LNV) geldt voor de inrichting van dit gebied een m.e.r. plicht. Dit staat omschreven in punt 9 van onderdeel C in de bijlage horende bij dit besluit: “In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een functiewijziging in de natuur, recreatie of landbouw met een oppervlakte van 250 hectare of meer, met uitzondering van ruilverkaveling met een administratief karakter of van een aanpassingsinrichting.”

Figuur 2: ligging plangebied.

1.2 Wettelijke procedure MER

Een aantal percelen binnen het plangebied zijn reeds bestemd als natuur. Voor circa driekwart van het plangebied is de huidige functie 'agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden'. Daar is een bestemmingswijziging noodzakelijk om de natuurfunctie van het gebied vast te leggen. Omdat voor meer dan 250 ha van het plangebied de bestemming wordt gewijzigd is het opstellen van een project-MER verplicht. Doel van het op te stellen project-MER is het inzichtelijk maken van de milieueffecten die de bestemmingswijziging met zich meebrengt. De bestemmingswijziging zal worden vastgelegd door een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Staphorst en een wijziging van het bestemmingsplan Buitengebied Zwartsluis van de gemeente Zwartewaterland.

Het plangebied is aangemerkt als Habitatrichtlijngebied (Natura2000, gebiedsnummer 37). De provincie Overijssel is verantwoordelijk voor het opstellen van het beheerplan Natura2000. Op dit moment komen het inrichtingsplan en het beheerplan nog niet volledig overeen. Het Natura2000 beheerplan zal aansluitend op het MER worden opgesteld.

Omdat op basis van de Voortoets N2000 significante negatieve effecten op habitattypen niet kunnen worden uitgesloten zijn naast het opstellen van een project-MER tevens een passende beoordeling en een plan-MER noodzakelijk (art. 7.2a Wm). Het project-MER en het plan-MER zullen samen één document vormen.

De te volgen procedure voor het project-MER en het plan-MER is gelijk.

De wettelijk te doorlopen stappen in de m.e.r.-procedure op basis van de Wet milieubeheer (Wm) zijn:

1. Mededeling van de activiteit aan bevoegd gezag (art. 7.24 Wm)
2. Openbare kennisgeving (art. 7.27 Wm)
3. Zienswijzen en raadplegen adviseurs en betrokken bestuursorganen over reikwijdte en detailniveau MER/Evt. vrijwillig R&D-advies Commissie mer (art. 7.27 Wm)
4. Advies reikwijdte en detailniveau van bevoegd gezag
5. Opstellen MER
6. Bekendmaking van het MER (art. 7.29 Wm)
7. Zienswijzen en verplicht toetsingsadvies Cie mer (art. 7.29-7.32 Wm)
8. Motivering (art. 7.37 Wm)
9. Evaluatie (§ 7.12 Wm)

Aan punt 1 en 2 is invulling gegeven met het opstellen van en ter inzage leggen van de voorliggende startnotitie.

De inspraakprocedure voor het MER zal gelijktijdig met de inspraakprocedure voor de bestemmingsplannen worden doorlopen.

1.3 Startnotitie

De startnotitie is parallel aan de Voortoets Natura2000 opgesteld. Omdat al veel onderzoek is verricht is gekozen voor een uitgebreide startnotitie. Door in de startnotitie de probleemstelling en alternatieven uitgebreid te beschrijven kan door het bevoegd gezag – in de richtlijnen – specifieker worden ingegaan op de eisen die gesteld worden aan het MER. Ook zal het resultaat van de inspraak concreter zijn. Hiermee kan bij het opstellen van het MER en het benoemen van eventueel benodigd aanvullend onderzoek rekening worden gehouden.

Doel van de startnotitie is het beschrijven van de voorgenomen activiteit en de wijze waarop de effecten van het plan worden beoordeeld. Uitgangspunt is het voorontwerp inrichtingsplan, waarbinnen vier alternatieven ontwikkeld zijn.

De projectgroep is nauw betrokken bij het formuleren van de alternatieven en bestaat uit de volgende partijen: DLG, gemeente Staphorst, gemeente Zwartewaterland, Agrarische Natuur Vereniging (ANV), Staatsbosbeheer (SBB), Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO), Waterschap Groot Salland en provincie Overijssel. De betrokkenheid wordt gewaarborgd door middel van 5 à 6 projectgroepoverleggen per jaar. Voor de alternatievenontwikkeling ten behoeve van deze startnotitie is een ontwerpssessie met de projectgroep gehouden.

De startnotitie vormt de basis voor het op te stellen MER, het overleg met de omgeving en het bevoegd gezag. De startnotitie is zodanig vormgegeven dat de gemaakte keuzes bij het opstellen van het – reeds bestuurlijk vastgestelde – inrichtingsplan juist verwoord en verantwoord worden.

1.4 Bevoegd gezag en initiatiefnemers

Gemeente Staphorst en gemeente Zwartewaterland zijn het bevoegd gezag voor het MER en de bestemmingsplanwijziging. Provincie Overijssel is de initiatiefnemer voor het opstellen van het inrichtingsplan en daarmee verantwoordelijk voor het opstellen van het MER en de startnotitie. Provincie Overijssel is tevens verantwoordelijk voor het beheerplan Natura2000 dat na het MER zal worden afgerond. DLG stelt het MER en de startnotitie op in opdracht van de provincie Overijssel.

1.5 Spelregels voor de inspraak

Gedurende 6 weken bestaat de mogelijkheid tot inspraak op de startnotitie voor het MER. Hiermee wordt een ieder de gelegenheid geboden om schriftelijk te reageren op de inhoud van de startnotitie. De data van de ter inzage legging worden bepaald door het bevoegd gezag (gemeenten Staphorst en Zwartewaterland) en de initiatiefnemer (Provincie Overijssel).

Het bevoegd gezag is ook verantwoordelijk voor de adviesaanvraag aan de wettelijke adviseurs en de Commissie voor de milieueffectrapportage. De provincie Overijssel als initiatiefnemer heeft DLG gevraagd de communicatie over de startnotitie te verzorgen.

Het advies inzake reikwijdte en detailniveau (R&D) wordt door het bevoegd gezag opgesteld en vastgesteld en aan de initiatiefnemer meegegeven.

De planning voor de te doorlopen procedure is in onderstaande tabel weergegeven.

activiteit	door
Mededeling initiatiefnemer aan bevoegd gezag (BG) over voornemen tot m.e.r.-plichtige activiteit.	DLG
Kennisgeving door BG van het voornemen	BG
Ter inzage legging door gemeente Staphorst. Zienswijzen door een ieder (schriftelijk en mondeling)	BG
Ter inzage legging door gemeente Zwartewaterland. Zienswijzen door een ieder (schriftelijk en mondeling)	BG
advisering over reikwijdte en detailniveau (R&D) door betrokken bestuursorganen en Commissie voor de m.e.r.	BG/commissie m.e.r.
Bespreken concept-advies Commissie m.e.r. met Commissie	DLG/CSO
Opstellen advies inzake R&D BG aan initiatiefnemer	BG

De startnotitie MER Olde Maten en Veerslootlanden betreft het grondgebied van de gemeente Staphorst en de gemeente Zwartewaterland.

De startnotitie MER Olde Maten en Veerslootlanden ligt van woensdag 7 juli 2010 tot en met dinsdag 17 augustus 2010 ter inzage op het gemeentehuis van de gemeente Staphorst (Binnenweg 26 te Staphorst) en het provinciehuis van de provincie Overijssel (Luttenbergstraat 2 te Zwolle) en is daar gedurende kantoortijden in te zien door een ieder. Zienswijzen betreffende het grondgebied van de gemeente Staphorst kunnen tot en met 17 augustus 2010 schriftelijk of mondeling ingediend worden bij de gemeente Staphorst. Van mondelinge zienswijzen wordt een schriftelijk verslag gemaakt.

De startnotitie MER Olde Maten en Veerslootlanden ligt van donderdag 22 juli 2010 tot en met woensdag 1 september 2010 ter inzage op het gemeentehuis van de gemeente Zwartewaterland (Telvorenstraat 2 te Hasselt) en het provinciehuis van de provincie Overijssel (Luttenbergstraat 2 te Zwolle) en is daar gedurende kantoortijden in te zien door een ieder. Zienswijzen betreffende het grondgebied van de gemeente Zwartewaterland kunnen tot en met 12 juli 2010 schriftelijk of mondeling ingediend worden bij de gemeente Zwartewaterland. Van mondelinge zienswijzen wordt een schriftelijk verslag gemaakt.

1.6 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk volgt in hoofdstuk 2 de probleem- en doelstelling. Hierna volgt een hoofdstuk over beleid zoals het binnen het gebied speelt. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten gegeven welke zijn gebruikt bij het opstellen van de alternatieven. Ook zijn hier de alternatieven geformuleerd. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 aandacht besteedt aan de effecten. In hoofdstuk 6 tenslotte staan de te volgen procedures en de planning voor de m.e.r. procedure.

2 Probleem- en doelstelling

2.1 Probleemstelling

DLG heeft van provincie Overijssel opdracht gekregen het 993 ha grote plangebied in te richten met als hoofdfunctie (natte) natuur met daarnaast extensieve recreatie. In circa driekwart van het gebied verandert de bestemming van 'agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden' in 'natuur'. Uit deze functiewijziging volgt de project-m.e.r.-plicht.

Omdat op basis van de Voortoets N2000 significante negatieve effecten op habitattypen niet kunnen worden uitgesloten zijn naast het project-MER tevens een passende beoordeling en een plan-MER noodzakelijk. Bij de inrichting moeten de randvoorwaarden voor het in stand houden van de bestaande natuurwaarden worden verbeterd en nieuwe natuurwaarden worden ontwikkeld. De bestaande natuurwaarden zijn in 2009 geïnventariseerd (EcoGroen advies, 2009).

2.2 Doelstelling

Doel van het op te stellen MER is:

- het inzichtelijk maken van de milieueffecten die de wijziging van het bestemmingsplan met zich meebrengt;
- het inzichtelijk maken van de milieueffecten van de alternatieven;
- het maken van een afweging tussen de alternatieven.

2.3 Relatie met andere projecten

Landinrichting Rouveen

Het plangebied Olde Maten en Veerslootlanden heeft een voorgeschiedenis binnen de landinrichting Rouveen. Voor het gebied is een landinrichtingsplan vastgesteld. Op basis van het landinrichtingsplan is voor het plangebied Olde Maten en Veerslootlanden een voorontwerp inrichtingsplan opgesteld. Het voorontwerp inrichtingsplan is niet bestuurlijk vastgesteld, maar het is in overeenstemming met het in 1994 bestuurlijk vastgestelde landinrichtingsplan. Het voorontwerp behelst dat het gebied wordt ingericht met als hoofdfunctie (natte) natuur met daarnaast extensieve recreatie. De inrichting van het natuurgebied is nog niet uitgevoerd.

In 2010 wordt de Landinrichtingscommissie ontbonden. Begin 2010 heeft de provincie op verzoek van de Landinrichtingscommissie de natuurinrichting van de Olde Maten en Veerslootlanden uit het takenpakket van de Landinrichtingscommissie gehaald en DLG verzocht deze natuurinrichting uit te werken.

Bestemmingsplanherziening Staphorst en Zwartewaterland

De bestemmingen van het plangebied Olde Maten liggen vast in het bestemmingsplan Buitengebied (Gemeente

Staphorst, 1994) en het bestemmingsplan Buitengebied Zwartsluis (gemeente Zwartsluis, 1999). Hierin zijn de volgende bestemmingen vastgelegd:

Olde Maten

agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarde
 agrarische bedrijfsdoeleinden (de erven van agrarische bedrijven)
 agrarisch gebied met landschappelijke waarde (zone wijzigingsbevoegdheid)
 natuurgebied

Veerslootlanden

agrarisch gebied met landschappelijke waarde (nieuwvestiging niet toegestaan)
 agrarische bedrijfsdoeleinden (de erven van agrarische bedrijven)
 natuurgebied

Momenteel stelt Zwartsluis samen met Zwolle en Kampen en in overleg met het waterschap en de provincie een bestemmingsplan Buitengebied IJsseldelta en Overig Zwartewaterland op.

Het voorontwerp inrichtingsplan moet zo efficiënt mogelijk vertaald worden naar een juridisch kader dat ruimte geeft aan de voorgenomen ontwikkeling en functiewijziging. Hiervoor is een bestemmingsplanherziening nodig van het bestemmingsplan buitengebied gemeente Staphorst (1994) en een bestemmingsplanwijziging van het bestemmingsplan buitengebied Zwartsluis (1999). De bestemmingsplanherziening en – wijziging worden ondersteund door middel van een gecombineerde project- en plan-MER. Omdat meer dan 250 ha functiewijziging plaatsvindt is een project-MER verplicht. Omdat significant negatieve effecten op habitattypen niet op voorhand kunnen worden uitgesloten zijn tevens een passende beoordeling en plan-MER nodig.

Beheerplan Natura2000

Het plangebied is aangemerkt als Habitatrichtlijngebied (Natura2000, gebiedsnummer 37). Voor het plangebied Olde Maten en Veerslootlanden moet behalve een inrichtingsplan en MER ook een beheerplan Natura2000 worden opgesteld. De natuurdoelen zijn vastgelegd in de 'Kansen en knelpuntenanalyse, Natura2000-gebied 37- Olde Maten & Veerslootlanden' (KWR Water Research en EGG-Consult, 2007) en de 'Voortgangsrapportage Kerndocument Olde Maten en Veerslootlanden' (provincie Overijssel, 2009). De provincie Overijssel is verantwoordelijk voor het opstellen van het beheerplan. Op dit moment komen het inrichtingsplan en het beheerplan nog niet volledig overeen.

Het opstellen van het beheerplan Natura2000 is recentelijk weer opgestart. Er is een landelijke methode vastgesteld voor het omgaan met stikstof, waardoor het opstellen van het beheerplan doorgang kan vinden. In mei 2010 zijn feitendocumenten opgesteld. Deze worden halverwege 2010 vastgesteld. In de tweede helft van 2010 zal het gebiedsproces volgen. De planning van beheerplan Natura2000 en MER zijn zodanig op elkaar afgestemd dat de resultaten uit het gebiedsproces in het MER verwerkt kunnen worden en het MER input levert voor het beheerplan.

Het MER wordt eerst opgesteld en vervolgens wordt het voorkeursalternatief overgenomen in het Natura2000 beheerplan. Als in het kader van het MER blijkt dat compenserende of mitigerende maatregelen nodig zijn buiten het plangebied dan kunnen deze mogelijk in het beheerplan Natura2000 worden opgenomen.

In de afweging moeten alle belangen worden meegenomen. Het MER geeft duidelijkheid over effecten. Naar aanleiding daarvan volgen afspraken over wie waarvoor verantwoordelijk is indien nadelige effecten voorkomen, welke gemitigeerd of gecompenseerd moeten worden.

3 Beleid, huidige situatie en ontwikkelingen

3.1 Beleid

3.1.1 Europees beleid

Natura2000

Het plangebied is aangemerkt als Habitatrichtlijngebied (Natura2000, gebiedsnummer 37). Voor drie habitattypen zijn doelen opgesteld in het kader van Natura2000 (tabel 1). Voor alle drie de habitattypen geldt dat de hydrologische potentie groot is. Qua oppervlakte geldt een uitbreidingsdoelstelling voor Overgangs- en trilvenen, en een behoudsdoelstelling voor de beide andere habitattypen. Voor Blauwgraslanden en Overgangs- en trilvenen geldt bovendien doelstelling ter verbetering van de kwaliteit. Deze oppervlakte-doelstellingen zijn door provincie Overijssel in het document 'Olde Maten en Veerslootlanden, Voortgangsrapportage kerndocument' vertaald in getallen, zie tabel 2. Ook zijn doelstellingen opgesteld voor diersoorten.

Naar verwachting zal de begrenzing van het Natura2000 gebied in 2010 aangepast worden. Het deel ten noordoosten van het plangebied zal naar verwachting vervallen. Mogelijk wordt de begrenzing in de Veerslootlanden uitgebreid.

Tabel 1: Doelstellingen voor habitats (uit: Natura 2000-gebied 37).

Code	Habitatnaam	Oppervlakte	Kwaliteit	Hydrologische potentie	Huidige relatieve bijdrage	Potentiële relatieve bijdrage
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	=	...	+	+
H6410	Blauwgraslanden	=	↑	...	+	+
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	↑	↑	...	+	+

Legenda bij tabel 1.

Oppervlakte	
=	Behoud oppervlak
↑	Uitbreiding oppervlak
= (↓)	Behoud, enige afname oppervlak is 'ten gunste van' toegestaan
↑ (↓)	Uitbreiding oppervlak is op bepaalde plaatsen gewenst en afname oppervlak is op bepaalde plekken 'ten gunste van' toegestaan
Kwaliteit	
=	Behoud kwaliteit
↑	Verbetering kwaliteit
Hydrologische potentie	
•	Klein: uitbreiding oppervlak of verbetering kwaliteit is nauwelijks mogelijk
••	Matig: enige uitbreiding oppervlak of zwak herstel kwaliteit is mogelijk
•••	Groot: uitbreiding oppervlak of herstel kwaliteit is goed mogelijk
••••	Zeer groot: sterke uitbreiding oppervlak is goed mogelijk en plaatselijk verbetering kwaliteit goed mogelijk
N/B	Onbekend
Huidige/ Potentiele relatieve bijdrage	
++	Zeer grote oppervlakte (> 15%) en grotendeels goede kwaliteit en/of bijzondere kwaliteit en/of geografische ligging in combinatie met goede kwaliteit
+	Zeer grote oppervlakte (> 15%) en grotendeels matige kwaliteit of grote oppervlakte (2-15%) of geringe oppervlakte (< 2%) met grotendeels goede kwaliteit
-	Geringe oppervlakte (< 2%) en grotendeels matige kwaliteit
--	Relictpopulaties van soorten van het habitatype nog aanwezig

Tabel 2: Doelstellingen voor habitattypen en soorten (provincie Overijssel, 2009a)

Habitatype/ Habitatrichtlijnsoort	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150	behoud 0,5 ha	behoud, hiervoor is meer open water nodig
Blauwgraslanden H6410	behoud 2ha goed, 5 ha matig !	verbeteren, hiervoor is herstel van de waterhuishouding nodig
Veenmosrietland H7140_B	huidig 2-5 ha, uitbreidingsdoel	verbeteren, hiervoor is herstel van de waterhuishouding nodig
Bittervoorn H1134	Behouden verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie	Potenties voor uitbreiding populatie door verbetering waterkwaliteit en behoud zoetwatermosselen
Grote modder-kruiper H1145	Behouden verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie	Potenties voor uitbreiding populatie door verbetering waterkwaliteit en onderwatervegetatie
Kleine modder-kruiper H1149	Behouden verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie	Potenties voor uitbreiding populatie door verbetering waterkwaliteit en onderwatervegetatie
Platte schijfhoorn H4056	Behouden verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie	Potenties voor uitbreiding populatie door verbetering waterkwaliteit en onderwatervegetatie

Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (KRW) is in 2000 van kracht geworden en heeft als doel de kwaliteit van oppervlakte- en grondwater in Europa te waarborgen. De KRW eist dat de ecologische toestand van het water een goede kwaliteit weerspiegelt. Een natuurlijke soortensamenstelling komt in Nederland vrijwel nergens meer voor. De EU verplicht de lidstaten om een goede ecologische toestand voor verschillende watertypen te definiëren. Indien nodig moeten de landen maatregelen treffen om een goede ecologische toestand te bereiken. De Nederlandse overheid vertaalt de KRW in landelijk beleid. Deze vertaling gebeurt in overleg met de overheden provincies, waterschappen, gemeenten, stakeholders zoals de waterwinbedrijven en onderzoeksinstituten, zoals de Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) (RIVM, 2008).

De in het plangebied geplande KRW maatregelen zijn bestaand beleid en worden beschreven in paragraaf 4.3.

3.1.2 Landelijk en regionaal beleid

Nationaal waterplan en stroomgebiedbeheerplannen

In 2009 is het Nationaal waterplan vastgesteld, als opvolger van de 4e Nota waterhuishouding. Gekoppeld hieraan is het regionale waterbeleid voor de vier KRW-stroomgebieden Rijn, Maas, Eems en Schelde vastgelegd in stroomgebiedbeheerplannen (V&W, VROM en LNV, 2009).

Waterschap Groot Salland maakt samen met waterschappen Reest en Wieden, Regge en Dinkel, Rijn en IJssel en Velt en Vecht deel uit van het stroomgebied Rijn-Oost. In 2009 is het stroomgebiedbeheerplan Rijn Oost vastgesteld. Het beleid uit het stroomgebiedbeheerplan is voor het beheergebied van waterschap Groot Salland overgenomen in Waterbeheerplan 2010-2015. Uit het waterbeheerplan worden thema's benoemd die ook voor het plangebied Olde Maten en Veerslootlanden van belang zijn.

Beleid waterschap Groot Salland

Op de website van waterschap Groot Salland (www.wgs.nl) valt te lezen dat beleid en plannen de volgende uitgangspunten volgen:

- De veerkracht van het watersysteem wordt behouden of is hersteld en de verschillende gebiedsfuncties zijn hierop afgestemd.
- Water krijgt een belangrijke plek in de gebiedsinrichting. Ruimtelijk plannen zijn 'doordrenkt' met water.
- Water is medeordenend voor de inrichting van een gebied. Voor het oplossen van knelpunten zoekt het waterschap, in samenwerking met andere partijen, naar een duurzame oplossing.
- Oplossingen in het watersysteem voldoen aan alle kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen.

Waterbeheerplan 2010-2015

Het Waterbeheerplan 2010-2015 is een resultaat van de intensieve samenwerking tussen de waterschappen van het stroomgebied Rijn-Oost (Groot Salland, Reest en Wieden, Regge en Dinkel, Rijn en IJssel en Velt en Vecht), provincies en gemeenten. De provincies hebben op een functiekaart aangegeven welke functie leidend is voor de inrichting en het beheer van het watersysteem in een gebied. De functiekaart van de provincies is door de waterschappen vertaald in een eigen beleidsdoelenkaart.

De opdracht van de waterschappen in Rijn-Oost is te zorgen voor voldoende water, schoon water en voor veilig wonen en werken. Hierbij wordt rekening gehouden met agrarische, economische, ecologische en recreatieve belangen. Het verder ontwikkelen van de veiligheid in het watersysteem is een belangrijke opgave voor de

waterschappen in Rijn-Oost. Hierbij wordt rekening gehouden met het veranderende klimaat. Zowel in stedelijk als in landelijk gebied geven waterschappen het water steeds meer ruimte. Kansen om de wateropgaven te combineren met plannen en initiatieven voor landbouw, natuur en recreatie worden benut. (uit: Waterbeheerplan 2010-2015, Waterschap Groot Salland)

3.1.3 Provinciaal beleid

TOP-gebieden beleid

Gedeputeerde Staten hebben de DLG in 2007 gevraagd een quick-scan te doen naar de stand van zaken in de verdroogde gebieden. Op basis van de quick scan hebben Gedeputeerde Staten besloten de verdroging via twee sporen aan te pakken: een versnelde aanpak om onomkeerbare natuurschade te voorkomen én snel scoren wanneer zich kansen voordoen.

Een landelijke Taskforce Verdrogingsbestrijding heeft in Overijssel 15 gebieden aangewezen waar verdroging met voorrang moet worden aangepakt vanwege de natuurdoelen. Dit zijn de zogeheten TOP-gebieden. Alle Overijsselse TOP gebieden zijn eveneens Natura 2000 gebied. In het provinciaal meerjarenprogramma landelijk gebied heeft de provincie met het Rijk afspraken gemaakt om 12 van deze 15 TOP-gebieden aan te pakken.

Vanaf 2008 is Gedeputeerde Staten al aan de slag gegaan in gebieden waar snel anti-verdrogingsmaatregelen getroffen konden worden. Olde Maten & Veerslootlanden is op basis van snel resultaat boeken geselecteerd als snel te realiseren gebied. (uit: TOP-gebieden verdroging Provincie Overijssel, 2010)

Vastgesteld landinrichtingsplan en voorontwerp inrichtingsplan

Het ontwerp-Rouveen berust op drie aanvragen voor de wettelijke ruilverkaveling, welke waren ingediend door verschillende landbouworganisaties. De oppervlakte van het gebied was ongeveer 6.000 ha en werd als één blok verkaveld. In 1985 is de landinrichtingscommissie geïnstalleerd. Bij de voorbereiding van het landinrichtingsplan werd rekening gehouden met de bestemmingsplannen buitengebied van Staphorst (1971), Zwartsluis (1973) en Hasselt (1978). Voor “De Streek” heeft de gemeenteraad van Staphorst een bestemmingsplan vastgesteld (1989). Aan delen van dit plan hebben GS de goedkeuring onthouden. Gemeente Staphorst heeft in 1993 een ontwerp-bestemmingsplan buitengebied voorbereid en in procedure gebracht.

Op 22 september 1994 is het ontwerp-landinrichtingsplan voor de ruilverkaveling Rouveen (LNV, 1994) vastgesteld door de Landinrichtingscommissie Rouveen. Het definitief landinrichtingsplan Ruilverkaveling Rouveen is vastgesteld door de Landinrichtingscommissie Rouveen op 19 oktober 1995. Zowel het rapport als de kaart zijn ongewijzigd ten opzichte van het ontwerp-landinrichtingsplan. In 2002 heeft een aanpassing van de plankaart plaatsgevonden ten behoeve van de planuitwerking. Het rapport en de aangepaste plankaart van 3 juli 2002 zijn op 11 december 2002 vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Op basis van het landinrichtingsplan is voor het plangebied een voorontwerp inrichtingsplan (DLG, 2010a en 2010b) opgesteld. Het voorontwerp is niet bestuurlijk vastgesteld, maar het is in overeenstemming met het bestuurlijk vastgestelde landinrichtingsplan. Het voorontwerp behelst dat het gebied wordt ingericht met als hoofdfunctie (natte) natuur met daarnaast extensieve recreatie. De inrichting van het natuurgebied is nog niet uitgevoerd.

Natuurgebiedsplan en Natuurbeheerplan

Provincie Overijssel heeft in 2008 een plan vastgesteld: “Natuurgebiedsplan Overijssel, Begrenzingsplan voor

de nieuwe natuur en beheersgebieden in Overijssel”. In dit natuurgebiedsplan worden per regio streefbeelden beschreven. Ook zijn hoofdstukken gewijd aan de subsidieregeling natuurbeheer en de subsidieregeling agrarisch natuurbeheer.

Dit plan maakt duidelijk dat Provincie Overijssel natuurbeheer wil stimuleren. De provincie streeft ernaar behalve de natuurdoelen ook de structuur van de blijvende landbouwbedrijven te verbeteren. Hierbij wordt gestreefd naar maatwerk in de begrenzing welke kan worden aangepast indien de natuurdoelen via een andere begrenzing gerealiseerd kunnen worden en hierbij de blijvende landbouwbedrijven versterkt kunnen worden. In de beheersgebieden wordt gestreefd naar blijvende landbouw, die mede gericht is op natuur en landschap. Er worden geen onomkeerbare processen ingezet. De aanwijzing als beheersgebied of nieuwe natuur heeft geen gevolgen voor de bestemming in het kader van de ruimtelijke ordening (bestemmingsplan, streekplan) en het water- en milieubeleid (provincie Overijssel, 2008).

De doelen uit het natuurgebiedsplan voor het deelgebied Rouveen – Staphorst, waar de Olde Maten in liggen, zijn ontwikkeling van bloemrijke graslanden en nat schraalgrasland (blauwgrasland), ontwikkeling van bloemrijke sloten en slootkanten en een afwisseling van open water, moeras en overjarig rietland en ruigte. Ontwikkeling van nat schraalgrasland (blauwgrasland) is met name voorzien voor onder andere de Olde Maten en Veerslootlanden. Voor het inrichten is afplaggen van de bovengrond nodig. Ook de component open water wordt versterkt door vervening. Onder andere tussen Meppelerdiep en natuurgebied Olde Maten wordt gestreefd naar verbindende natte natuurstroken, die bestaan uit open water, moeras, oud riet en ruigte.

Omdat het natuurgebiedsplan gebaseerd is op vrijwilligheid mogen maatregelen ten behoeve van dit plan geen externe werking voor omliggende bedrijven of frictie met Natura2000 opleveren.

Op 1 januari 2010 is het nieuwe Subsiestelsel voor Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) deels in werking getreden. Met de inwerkingtreding van het SNL wordt het huidige Natuurgebiedsplan Overijssel (Provincie Overijssel, 2008) vervangen door het Natuurbeheerplan provincie Overijssel (Provincie Overijssel, 2009b), dat echter nog niet is vastgesteld. In dit Natuurbeheerplan wordt een nieuwe taal van natuurtypen en beheertypen geïntroduceerd: de Index Natuur en Landschap. Dit is een landelijk uniforme index met natuurtypen, agrarische natuurtypen en landschapselementtypen

3.1.4 Gemeentelijk beleid

Bestemmingsplannen

In circa driekwart van het gebied is de huidige bestemming 'agrarisch gebied met landschappelijke en natuurlijke waarden'. De rest van het gebied heeft de bestemming 'natuur'.

Kadernota Buitengebied Staphorst

Voor gemeente Staphorst is het landschap kaderstellend bij ontwikkelingen in het buitengebied. Het landschap is open en bevat kenmerkende linten en kanalen. Gemeente Staphorst heeft een aantal lintvormige gebieden aangewezen waar de landbouw zich kan ontwikkelen en nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen. Bestaande linten kunnen worden versterkt door nieuwe ontwikkelingen aan te laten sluiten. Alle nieuwe ontwikkelingen dienen aan te sluiten bij de karakteristieken van het gebied.

Landschapsbeleidsplan Staphorst 1997

In 1997 heeft de gemeente Staphorst een landschapsbeleidsplan opgesteld om stimulerend beleid te voeren ten aanzien van de kwaliteit van landschap en natuur. In het Landschapsbeleidsplan staat welke ontwikkeling van landschap en natuur de gemeente nastreeft en hoe zij dat wil realiseren. Om de kwaliteit van landschap en natuur in het plangebied te versterken streeft de gemeente naar:

- behoud van het verkavelingspatroon
- behoud van het kleinschalige karakter in de Olde Maten door handhaving van de singels met Els en Wilg en rietvegetaties langs de sloten;
- behoud van de openheid in het slagenlandschap;
- versterken van levensgemeenschappen van voedselarme omstandigheden en kwelgebieden (blauwgraslandvegetaties en kwelvegetaties);
- Open water en (moeras)bos versterken;
- agrarisch beheer van graslandpercelen handhaven;
- ontwikkeling van oevervegetaties langs het Conradskanaal en de Stadswegsloot.

3.2 Huidige situatie

Het plangebied Olde Maten & Veerslootlanden heeft een oppervlak van 993 hectare en ligt in een laagveengebied net buiten de uiterwaarden van het Zwarte Water. Het gebied ligt in de gemeenten Staphorst en Zwartewaterland en bestaat uit een slagenlandschap met langgerekte kavels, afgewisseld door sloten en petgaten. Het gebied is dynamisch en bevat natuurtypen uit verschillende successiestadia, zoals open water, dichtgroeïende waterlopen, verruigende graslanden, trilvenen, veenmosrietlanden, ruigten en bos. In het kader van de landinrichting stelt DLG voor het gebied een inrichtingsplan op. Het gebied is tevens aangewezen als TOP-gebied, gericht op het oplossen van verdrogingsverschijnselen (provincie Overijssel, 2009a).

Het gebied is in gebruik als weidegebied met agrarisch natuurbeheer en akkerrandenbeheer. In de huidige situatie is het watersysteem niet op orde. De openheid is verloren gegaan door het dichtgroeien van boksloten.

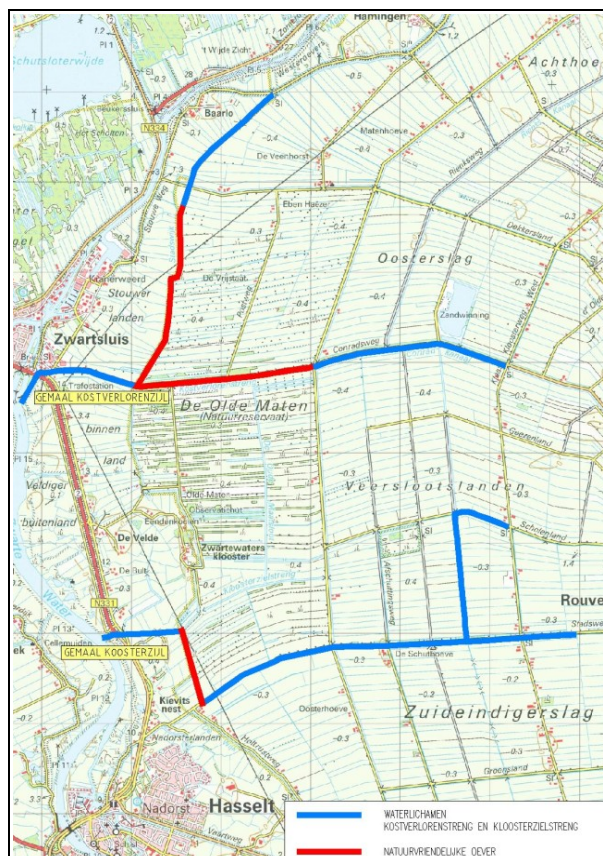
3.3 Ontwikkelingen

Het plangebied zou zich ook zonder de voorgenomen inrichtingsmaatregelen ontwikkelen. Het gaat om autonome ontwikkelingen welke plaatsvinden door uitvoering van bestaand beleid. De autonome ontwikkelingen zijn:

- De kwaliteit van het blauwgraslandreservaat in de Veerslootlanden gaat in kwaliteit achteruit door verdroging. De waterstand in het reservaat Veerslootlanden wordt kunstmatig hoog gehouden door water in het gebied te pompen. Dit is geen duurzame oplossing. De waterstanden in de omgeving van het reservaat zijn lager dan in het reservaat zelf. Daardoor heeft in de omgeving een sterkere bodemdaling plaatsgevonden en is het reservaat in de loop van de tijd relatief hoog komen te liggen. Daardoor is het steeds moeilijker geworden het reservaat van voldoende water te voorzien. Deze trend zal zich voorzetten.
- Wanneer geen maatregelen worden getroffen zal ook de kwaliteit van het bokslotengebied achteruitgaan, door verdergaande verlanding van de sloten. Dit levert wilgenstruweel op.
- Waterschap Groot Salland zal een aantal KRW-maatregelen uitvoeren. De KRW maatregelen zijn bestaand beleid en vallen dus onder autonome ontwikkeling. In en rondom het plangebied worden

natuurvriendelijke oevers aangelegd (figuur 3, rode lijnen). Het heeft de voorkeur van Waterschap Groot Salland om de aanleg met het inrichtingsplan te combineren.

- De beheersituatie van landbouw met natuur verschuift richting natuur. Slechts een paar percelen zijn nog niet in beheer bij Staatsbosbeheer (bijlage 1). Desondanks zal zonder ingrijpen de natuur achteruitgaan door verdroging en verlanding.

Figuur 3: locatie hoofdwaterlichamen en geplande KRW maatregelen.

4 Alternatieven

4.1 Randvoorwaarden en vrijheidsgraden

Het vastgestelde landinrichtingsplan, het natuurgebiedsplan (provincie Overijssel, 2006) en de Natura 2000 doelstellingen vormen het uitgangspunt voor de ontwikkeling van alternatieven voor het MER. Op basis van het vastgestelde landinrichtingsplan is een inrichtingsplan opgesteld. Het inrichtingsplan is uitgewerkt in een maatregelenkaart en de toelichtende rapportage “Natuurontwikkeling Olde Maten, uitwerking schetsontwerp tot ontwerp”, versie 5 d.d. 2 maart 2010. De maatregelenkaart en toelichtende rapportage zijn gehanteerd als basis voor de ontwikkeling van alternatieven in deze startnotitie. Er is ambtelijk overeenstemming binnen de projectgroep Olde Maten over het inrichtingsplan en de onderstaande randvoorwaarden en vrijheidsgraden.

De randvoorwaarden en vrijheidsgraden zijn hieronder beschreven.

Natuur

- De natuurdoeltypen moeten voldoen aan het natuurgebiedsplan van de provincie Overijssel. Mits goed onderbouwd is afwijken hiervan mogelijk. Gekozen is voor het benoemen van combinaties van natuurdoeltypen, dus geen exacte locaties per natuurdoeltype. Hierin zit wat vrijheid.
- Binnen de Olde Maten moet een noord-zuidverbinding komen, de 'natte as'. De breedte staat ter discussie, evenals het tweezijdig vergraven van de Oude Maatsloot (i.v.m. molusken). Er moet ruimte komen voor enkele grotere eenheden moeras in de natte as.
- Voor het moeras- of bokslotengebied van de Olde Maten geldt dat de oude boksloten vergraven worden, min of meer volgens het vroegere profiel. Daarnaast moet de successie teruggebracht worden door 30-jaarlijks cyclisch beheer. Het aantal te vergraven sloten ligt vast, maar er is nog niet gekozen welke sloten ontgraven moeten worden. Bij voorkeur wordt dit overgelaten aan de aannemer.
- De inrichting van de omgeving Veldschuur ligt vast, met uitzondering van de recreatie. Dit gebied is al heringericht voor natuur.
- Aan de noordzijde van de Olde Maten wordt een Groene Kruispunt aangelegd. Dit gebied moet gaan functioneren als natte verbinding tussen het groene kruispunt aan de andere zijde van het Meppelerdiep en de Olde Maten, waar de Stadswijksloot gekruist wordt. De inrichting staat nog niet vast.
- Voor blauwgrasland geldt een N2000 instandhoudingsdoelstelling. In het natuurgebiedsplan welke is gebaseerd op vrijwilligheid staat als doelstelling ontwikkeling van blauwgrasland. In het Veerslootlanden gebied tussen Afschuttingsweg en Matenweg/ Turfsloot zal volgens het inrichtingsplan blauwgrasland ontwikkeld worden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de uitbreidingsdoelstelling in het natuurgebiedsplan. De voor de ontwikkeling van blauwgrasland te treffen maatregelen begreppen, verondiepen sloten, gedeeltelijk afplaggen en bolleggen percelen staan vast in het inrichtingsplan.
- De Afschuttingsweg is aangewezen als agrarisch lint, en er ligt een aanvraag voor het oprichten van een nieuw agrarisch bedrijf aan de Afschuttingsweg met in het gebied minimaal 60 ha landbouwgrond. In het MER zullen de mogelijkheden om blauwgrasland uit te breiden worden afgewogen met de agrarische belangen in de omgeving.
Tussen de Afschuttingsweg en Rechtersgracht moet weidevogelgebied en bloemrijk grasland ontwikkeld worden. Hier moet op enkele percelen het peil opgezet worden tot maaiveld, de wijze waarop en de percelen welke dat betreft, staan nog niet vast.

- Binnen de EHS is de keus gemaakt voor een natte verbinding over het Conradskanaal. Overige verbindingen (onder Rechterensweg en richting Kievitsnest) mogen nog nader ingevuld worden.

Watersysteem

- Er komt een scheiding van oppervlaktewatersystemen tussen het plangebied en het omliggende (landbouw-)gebied.
- Voor de Olde Maten is besloten dat ten noorden en zuiden van het Conradskanaal hetzelfde peil wordt ingesteld. Daarvoor moet een natte verbinding tussen beide gebieden gerealiseerd worden. De maximale en minimale peilen moeten nog ingevuld worden. Hieraan is gerelateerd bij welke peilen water ingelaten moet worden.
- De locatie van de eventuele water in- en uitlaatpunten is nog niet vastgesteld. Het uitgangspunt is dat het gebiedsvreemde water zo min mogelijk binnen het gebied wordt verspreid.
- De Veerslootlanden maakt onderdeel uit van een groter peilgebied en de peilfluctuaties in de Veerslootlanden worden beïnvloed door de peilfluctuaties in de omgeving. Wanneer blijkt dat een peilbeheer gewenst is dat afwijkt van dat in de omgeving kan onder voorwaarden het detailontwateringssysteem zodanig ingericht/beheerd worden dat grondwaterstanden zo hoog mogelijk zijn.

Recreatie

- Het beschikbare budget en de bereikbaarheid vanuit de Veldschuur zijn leidend. SBB heeft een uitgebreid voorstel gedaan voor de inrichting, zie voorontwerp Recreatie Olde Maten (LNV, 2009). Hier wordt van uitgegaan, tenzij vanwege kosten of negatieve effecten die uit het MER komen wijzigingen nodig blijken.

Landbouw

- Uitgangspunt is dat in het weidevogelgrasland en bokslotengebied agrarisch natuurbeheer wordt toegepast.
- De Afschuttingsweg is aangewezen als agrarisch lint waar bedrijfsverplaatsers uit De Streek of als gevolg van de ruilverkaveling een plaats kunnen vinden. Hiermee moet rekening worden gehouden bij peilopzet voor natuurdoeleinden.
- Of peilopzet reëel is ten opzichte van agrarische bedrijven rondom het gebied zal blijken uit het MER.
- Negatieve effecten op de omgeving moeten worden gemitigeerd of gecompenseerd.

Landschap en cultuurhistorie

Ten aanzien van landschap en cultuurhistorie zijn in het voorontwerp inrichtingsplan de volgende randvoorwaarden benoemd:

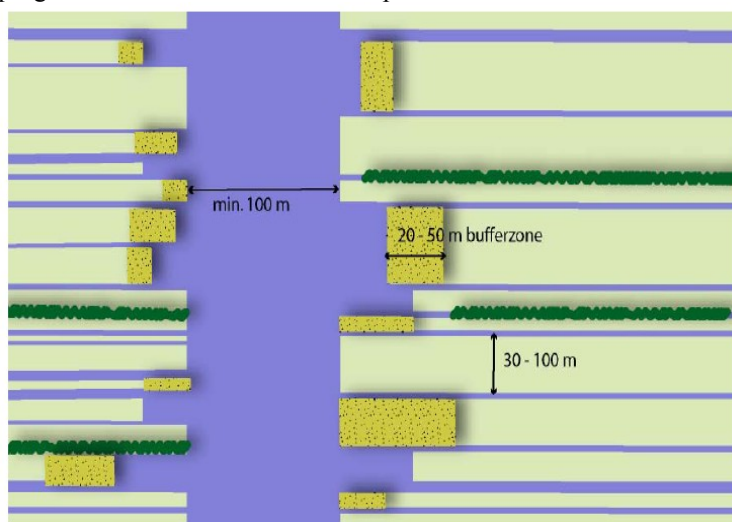
- Karakteristieken van het slagenlandschap handhaven en herstellen;
- Herstel openheid (verschillende percentages openheid voor verschillende deelgebieden vastgelegd);
- In noord-zuid richting de voormalige ontginningsbasis handhaven en herkenbaar maken vanaf de Conradsweg en van de Sluizerdijk;
- De west-oost opstreekende verkaveling handhaven en herkenbaar maken door middel van lange doorzichten. Uitgangspunt voor de maatvoering is een patroon van circa 7 meter en veelvouden hiervan;
- Sluizerdijk met bebouwing en beplanting als oriëntatiemogelijkheid;
- Toepassen gevarieerd cultuurhistorisch grondgebruik;

- Afwisseling van ruigte percelen, blauwgrasland, beweide percelen, elzenbroekbos, moeras en water.

Landschappelijke uitgangspunten voor het plangebied zijn opgenomen in het landschapsbeleidsplan Staphorst (gemeente Staphorst, 1997) en het programma van eisen voor landschap (Arcadis, 2009b). Dit zijn:

- behoud van het verkavelingspatroon
- behoud van het kleinschalige karakter in de Olde Maten door handhaving van de singels met Els en Wilg en rietvegetaties langs de sloten;
- behoud van de openheid in het slagenlandschap;
- versterken van levensgemeenschappen van voedselarme omstandigheden en kwelgebieden (blauwgraslandvegetaties en kwelvegetaties);
- Open water en (moeras)bos versterken;
- agrarisch beheer van graslandpercelen handhaven;
- ontwikkeling van oevervegetaties langs het Conradskanaal en de Stadswegsloot.

De gemeente Staphorst benadrukt dat langs de natte as hier en daar brede uitlopers in oost-west richting gerealiseerd moeten worden, om de slagenstructuur te benadrukken. De boksloten met een breedte van 7 a 10 meter benadrukken de oost-west richting. Dit wordt geïllustreerd door onderstaande schets, ontleend aan het programma van eisen voor landschap.

Figuur 4: Schets natte as en boksloten (bron: Arcadis, 2009b)

KRW-doelen

- De KRW-doelen staan vast en de maatregelen worden ontworpen door het waterschap. De maatregelen worden uitgevoerd op grond in eigendom van Staatsbosbeheer. Er is geen vrijheid in ontwerp en locatie.

Eigendomsverhoudingen

- De percelen binnen het plangebied die een beheervergoeding ontvangen liggen vast. De inrichting wordt verzorgd in overleg met de eigenaren. De randvoorwaarden volgen uit het MER en worden gegeven door de provincie, de eigenaren hebben hierbinnen vrijheid. De eigenaren hebben aangegeven

dat ze ANV willen doen en kunnen kiezen uit lichtere of zwaardere pakketten die binnen de doelstellingen passen.

Wegen en bebouwing en erven

- Bestaande wegen, bebouwing en erven moeten gehandhaafd blijven. Hierin zit geen ontwerp vrijheid. Uitzondering vormt een boerderij aan de Rechterensweg, die gesloopt zal worden.
- Bebouwing en wegen mogen niet verzakken.

Inrichtingsbudget

- Er is een budget voor de inrichting vrijgemaakt. De inrichting moet binnen het beschikbare budget gerealiseerd worden. Wanneer de kosten hoger liggen is er geen garantie dat hiervoor budget vrijgemaakt kan worden.

Realisatie

- In de wijze van realisatie liggen nog veel vrijheidsgraden. Er zijn wel functionele eisen, zoals bijvoorbeeld de gewenste resterende weerstand van het veenpakket onder de natte as. De planning van de realisatie is nog volledig onbekend, met dien verstande dat het gebied zo spoedig mogelijk moet worden ingericht.

Beheer

- Het beheer ligt bij Staatsbosbeheer. Een deel hiervan wordt uitbesteed aan een agrarische natuurvereniging (ANV). Het beheer van het bokslotengebied en weidevogelgebied zal met behulp van de ANV zal worden uitgevoerd.
- Het beheer moet passen binnen het budget Beheer blauwgraslanden binnen het beheerbudget van de provincie Overijssel. Het beheer moet nog nader ingevuld worden.

Archeologie

Door bodemverstorende ingrepen kunnen eventueel in de bodem aanwezige archeologische waarden worden aangetast (Arcadis, 2009a). Aanwezige archeologische waarden dienen zoveel mogelijk te worden behouden.

4.2 Variabelen

Op basis van de hierboven beschreven uitgangspunten en vrijheidsgraden zijn in samenwerking met de projectgroep Olde Maten een aantal variabelen of bouwstenen voor de alternatieven ontwikkeld. Deze variabelen worden hieronder beschreven. In de volgende paragrafen zijn de variabelen of bouwstenen gecombineerd tot vier alternatieven voor het MER.

4.2.1 Variabelen Veerslootlanden

Vernatting door kwel of door inundatie

Voor de ontwikkeling van blauwgraslanden is kwel naar de wortelzone gewenst, omdat een basisch milieu nodig is voor blauwgrasland. Als de kweldruk onvoldoende is zal de regenwaterinvloed de grondwaterkwaliteit domineren en ontstaat een zuur milieu, dat ongeschikt is voor de ontwikkeling van blauwgrasland. Maatregelen om de kweldruk in de Veerslootlanden te verhogen zijn:

- Afgraven, hierdoor wordt het maaiveld verlaagd en is de kans dat kwel de wortelzone bereikt groter.
- Verondiepen van sloten die het zand aansnijden, op die manier komt minder kwel door het onderliggende zand de sloot in, en kan er dus meer kwel naar de percelen gaan.
- Aanleg van begreppeling in de Veerslootlanden.
- Peilopzet in de Olde Maten.

Een andere manier om een basisch milieu te creëren is inundatie in het winterhalfjaar, waardoor de bodem wordt doordrenkt met basenrijk water en de regenwaterinvloed wordt beperkt. Het gaat om peilopzet tot aan maaiveld, de percelen moeten niet onder water komen te staan. Voorwaarde is dat het aanvoerwater van voldoende kwaliteit is (weinig P, N en SO₄) en niet leidt tot een verhoogde voedselrijkdom in het gebied.

Het water zal vastgehouden worden in het gebied of opgepompt worden uit één van de omliggende watergangen. Naar verwachting hebben deze 's winters een vergelijkbare waterkwaliteit als het water in de Veerslootlanden. Hydrologisch gezien is het lastig om te inunderen. Het gebied ligt namelijk in 1 peilvak, maar de afwatering gaat via 3 hoofdwatergangen: Rechterensgracht, watergang langs Afschuttingsweg en de Turfsloot. Daarom moet de waterhuishouding zodanig worden aangepast dat in het deel van het gebied inundatie mogelijk is. Het te inunderen gebied is aangewezen op basis van de mogelijkheden om het watersysteem aan te passen.

Inundatie kan als (minder optimaal) alternatief voor het versterken van de kwel worden gehanteerd, maar de twee alternatieven kunnen ook in combinatie worden toegepast, waarbij in de zomer gestreefd wordt naar kwel tot in de wortelzone, terwijl in de winter gebruik wordt gemaakt van inundatie.

Wel of niet afgraven

Door afgraven wordt het maaiveld verlaagd en is de kans dat kwel de wortelzone bereikt groter. Door percelen bol te leggen (de randen te vergraven) worden gradiënten gecreëerd waarin zaadbanken worden aangesneden of onaangeroerd blijven. Bij de uitvoering moet aandacht besteed worden aan het behoud van zaadbanken.

4.2.2 Variabelen Olde Maten

Inrichting natte as

Voor de inrichting van de natte as worden 2 varianten gehanteerd.

Variant 1

Breedte op waterlijn	25 meter
Bodem Breedte:	13 meter
Bodemhoogte/ waterdiepte:	-2.50 m NAP/ 1,5 meter
Talud:	1:4

Variant 2

Breedte op waterlijn	35 meter
Bodembreedte:	0 meter
Bodemhoogte/waterdiepte:	-3.50 m NAP/ 2.5 meter
Talud:	1:7

In variant 1 is gekozen voor een smallere, ondiepere natte as. De oevertaluds zijn in deze variant vrij steil, om voldoende watervolume en doorstromingscapaciteit te realiseren.

In variant 2 is gekozen voor een bredere, diepere natte as. Daardoor kunnen flauwe taluds aangelegd worden, die ecologisch interessanter zijn, terwijl de capaciteit van de natte as voldoende blijft.

Een nadeel van flauwe taluds zijn de hoge onderhoudskosten. Als tussenvariant kan gekozen worden voor het eenzijdig aanleggen van een flauw talud aan één zijde van de natte as. Deze variant wordt in eerste instantie niet in de alternatieven opgenomen, maar kan in een later stadium actueel worden als blijkt dat de kosten niet binnen het beschikbare budget passen.

Aandachtspunt is het behoud van het veenpakket in verband met het de hydrologische weerstand.

Moerasblokken haaks op de natte as of parallel aan de natte as

Moerasblok parallel aan natte as

- Voordeel: geeft een zuiverende werking voor water in de natte as. Opmerking: mogelijk is een zuiverende werking niet nodig omdat uit de hydrologische studie blijkt dat er slechts weinig water hoeft te worden ingelaten.
- Voordeel: de locatie van het moeras ligt ver weg van wegen en dit is goed voor de vogels.
- Nadeel: het moerasblok kan door verlanding de boksloten afsluiten van de natte as.

Moerasblok parallel aan boksloten (bij smalle percelen 4-5 m breed bos eraf, moeras erop)

- Voordeel: dit past in het landschap.
- Nadeel: een lang, smal perceel is lastig te beheren. Gekozen kan worden voor de volle lengte heen en terugrijden, of heen over het ene perceel, vervolgens over een te bouwen brug naar een naastgelegen perceel, en dan terug over dat naastgelegen perceel.
- Nadeel: indien de tussenliggende grasstroken smal zijn dan zet dit agrarisch medegebruik onder druk.

Boksloten geclusterd of verspreid over het gebied ontgraven

Boksloten geclusterd afgraven

- Voordeel: de verstoring blijft steeds beperkt tot een klein deel van het gebied.
- Voordeel: het is makkelijk uit te voeren omdat je niet het hele gebied door hoeft.
- Nadeel: een groot gebied kent dezelfde fase van successie.
- Nadeel: een groot gebied wordt beduidend kaler dan de rest van het plangebied en past daardoor minder goed in de oost-west-structuur van het cultuurlandschap.

Boksloten verspreid door het gebied afgraven

- Voordeel: de successie verschilt per boksloot.
- Nadeel: het gehele plangebied wordt verstoord.

Peilbeheer natte as

De huidige peilen zijn:

Zomerpeil:	-1.00 m NAP (droge perioden)
Winterpeil:	-1.20 m NAP (natte perioden)

Voor het peilbeheer worden 2 varianten gehanteerd. In de huidige situatie is het winterpeil lager dan het zomerpeil. In de natuurlijke situatie is het winterpeil hoger dan het zomerpeil. In beide varianten wordt daarom een winterpeil ingesteld dat hoger is dan het zomerpeil.

Variant 1 (kleine peilschommeling):

Minimumpeil: -1.10 m NAP (droge perioden)
Maximumpeil: -0.90 m NAP (natte perioden)

Variant 2 (grote peilschommeling):

Minimumpeil: -1.20 m NAP (droge perioden)
Maximumpeil: -0.60 m NAP (natte perioden)

Variant 2 is gebaseerd op eerder uitgevoerde modelberekeningen, waarin de maximale peilschommeling is bepaald. Het maximale peil is -0,60 m NAP, wat overeenkomt met de maaiveldhoogte. Het minimale peil is -1,20 m NAP, het niveau tot waar het waterpeil in de zomer uitzakt zonder waterinlaat.

Variant 1 is het gemiddelde tussen de huidige situatie en de maximale peilschommeling van variant 2. Het winterpeil in variant 1 is het gemiddelde tussen -1,20 m NAP (huidig winterpeil) en -0,60 m NAP (winterpeil variant 2). Het zomerpeil in variant 1 is het gemiddelde tussen -1,00 m NAP (huidig zomerpeil) en -1,20 m NAP (zomerpeil variant 2).

Relatie diepte natte as, peilbeheer en waterinlaatbehoefte

In de alternatieven met een ondiepe as wordt een grote peilfluctuatie gehanteerd en in de alternatieven met een diepe natte as een kleine peilfluctuatie.

Bij dezelfde hoeveelheid inlaatwater is het procentuele aandeel in het watervolume van de natten as groter bij een ondiepe natte as dan bij een diepe natte as. Bij de ondiepe natte as dringt het gebiedsvreemde water daarom verder het gebied in. Vanuit dat oogpunt is het wenselijk bij de variant met de ondiepe natte as de waterinlaat te beperken. Dit wordt gerealiseerd door een grotere peilfluctuatie toe te staan.

Locatie in- en aflaatwerk

Voor de locatie van in- en aflaatwerken zijn twee varianten benoemd. Uitgangspunt voor beide varianten is het principe dat gebiedsvreemd water zo min mogelijk over het plangebied wordt verspreid.

- Variant 1:
 - Waterinlaat aan de noordzijde van de Olde Maten, met een natte verbinding over het Conradskanaal om het zuidelijk deel van de Olde Maten van inlaatwater te voorzien.
 - Wateraflaat van zowel het noordelijk als het zuidelijk deel van de Olde Maten naar het Conradskanaal.
- Variant 2:
 - Geen waterinlaat
 - Wateraflaat van zowel het noordelijk als het zuidelijk deel van de Olde Maten naar het Conradskanaal, met een extra aflaatmogelijkheid aan de zuidkant van het zuidelijk deel van de Olde Maten.

Voor de locaties van in- en aflaatwerken is het uitgangspunt dat waterinlaat en -aflaat op dezelfde locatie gebeurt, om verspreiding van gebiedsvreemd water in het plangebied te beperken. Hier wordt van afgeweken, omdat een aflaat op de locatie van het inlaatpunt zou betekenen dat overtollig water wordt afgevoerd naar de Stadswijksloot. Deze heeft een lagere capaciteit dan het Conradskanaal. Afvoer naar de Stadswijksloot is daarom minder wenselijk.

Uitvoeringsvariant natte as

Onderzuigen van de natte as wordt niet als volwaardig alternatief opgenomen voor afgraven, maar als een uitvoeringsvariant. In het MER zullen in een subparagraaf de milieueffecten van de uitvoeringsvarianten worden beschreven. In de conclusie wordt aangegeven of de keuze aan de aannemer kan worden overgelaten, of dat de wijze van uitvoering moet worden voorgeschreven. Bij de keuze voor één van beide uitvoeringsvarianten dient rekening te worden gehouden met het behoud van voldoende hydrologische weerstand.

Uitvoeringsvariant beheer

De uitvoeringsvariant beheer wordt in het MER uitgewerkt. Hierbij wordt aandacht besteed aan beheer versus kosten.

4.2.3 Variabelen recreatie

Recreatieve inrichting op basis van ecologische zonering of maximaal haalbare recreatie

Voor de recreatieve inrichting zijn 2 varianten benoemd.

Variant 1	Minimale variant met recreatiemogelijkheden rondom Veldschuur
Variant 2	Maximaal haalbare variant met recreatiemogelijkheden rondom Veldschuur, kanoroute en wandelpad langs natte as.

De maatregelen in variant 1 zijn gebaseerd op het rapport “Recreatie Olde Maten, Uitwerking programma van eisen tot voorontwerp”, opgesteld door DLG in mei 2009. In dit rapport wordt een afweging gemaakt tussen de recreatieve behoefte en de druk die recreatie veroorzaakt voor de natuur in het plangebied. De recreatieve voorzieningen worden in deze variant geconcentreerd in het zuidelijk deel van de Olde Maten, in de omgeving van de Veldschuur. Hier wordt een educatief wandelpad aangelegd.

In variant 2 worden enkele extra recreatieve maatregelen genomen ten opzichte van variant 1. Het betreft:

- een kanoroute over de natte as;
- een wandelpad langs de natte as in het noordelijk deel van de Olde Maten.

4.3 Alternatieven

De in paragraaf 4.2 beschreven variabelen zijn gecombineerd tot vier alternatieven. Omdat de hydrologie leidend is voor de realisatie van de natuurdoelen is de benaming van de alternatieven afgeleid van de belangrijkste hydrologische variabelen. Voor de Veerslootlanden is de belangrijkste hydrologische variabele het realiseren van de natuurdoelen door het stimuleren van kwel of door kwel in combinatie met inundatie. Voor de Olde Maten is de belangrijkste hydrologische variabele de inrichting en het peilbeheer van de natte as: een ondiepe dynamische natte as met een grote peilfluctuatie of een diepe natte as met een kleine peilfluctuatie.

Er zijn veel variabelen. Daardoor kunnen de effecten van afzonderlijke variabelen niet onderscheiden worden van het geheel bij de kwantitatieve beschrijving van effecten. Kwalitatief is het wel mogelijk dit onderscheid te maken. Het gevolg is dat als in het MER een voorkeursalternatief en/of meest milieuvriendelijk alternatief wordt gekozen dat een samenstelling is van de huidige alternatieven, de effecten mogelijk voor deze alternatieven afzonderlijk in beeld moeten worden gebracht.

4.3.1 Alternatief: Kwel en ondiepe dynamische natte as

Veerslootlanden:

- Vernatting door kwel
- Grotendeels afgraven van de zode. Een fijnmazig netwerk binnen het af te graven gebied wordt niet afgegraven om de zaadbanken te behouden
- Geen actief peilbeheer

Olde Maten:

- Natte as ondiep (1,5 m), steile oevers, aanleg door afgraven
- Moerasblokken haaks op natte as
- Boksloten geclusterd ontgraven
- Natuurlijk peilbeheer met grote peilfluctuatie
- Geen waterinlaat
- Wateraflaat naar Conradskanaal en Zwartewatersklooster

Recreatie:

- Minimale variant

4.3.2 Alternatief: Kwel en diepe natte as

Veerslootlanden:

- Vernatting door kwel
- Maaiveld niet afgraven
- Geen actief peilbeheer

Olde Maten:

- Natte as diep (2,5 m), flauwe oevers, aanleg door afgraven
- Moerasblokken parallel aan natte as
- Boksloten verspreid ontgraven
- Natuurlijk peilbeheer met kleine peilfluctuatie
- Waterinlaat aan noordzijde Olde Maten en natte verbinding onder Conradskanaal tussen noordelijk en zuidelijk deel Olde Maten.
- Wateraflaat naar Conradskanaal

Recreatie:

- Minimale variant

4.3.3 Alternatief: Inundatie en ondiepe dynamische natte as

Veerslootlanden:

- Vernatting door inundatie
- Grotendeels afgraven van de zode. Een fijnmazig netwerk binnen het af te graven gebied wordt niet afgegraven om de zaadbanken te behouden
- Geen actief peilbeheer

Olde Maten:

- Natte as ondiep (1,5 m), steile oevers, aanleg door afgraven
- Moerasblokken haaks op natte as
- Boksloten geclusterd ontgraven
- Natuurlijk peilbeheer met grote peilfluctuatie
- Geen waterinlaat
- Wateraflaat naar Conradskanaal en Zwartewatersklooster

Recreatie:

- Maximaal haalbare variant

4.3.4 Alternatief: Inundatie en diepe natte as

Veerslootlanden:

- Vernatting door inundatie
- Maaiveld niet afgraven
- Geen actief peilbeheer

Olde Maten:

- Natte as diep (2,5 m), flauwe oevers, aanleg door afgraven
- Moerasblokken parallel aan natte as
- Boksloten verspreid ontgraven
- Natuurlijk peilbeheer met kleine peilfluctuatie
- Waterinlaat aan noordzijde Olde Maten en natte verbinding onder Conradskanaal tussen noordelijk en zuidelijk deel Olde Maten.
- Wateraflaat naar Conradskanaal

Recreatie:

- Maximaal haalbare variant

4.3.5 Voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief (VKA) wordt uitgewerkt tijdens de m.e.r.-procedure op basis van de hiervoor beschreven vier alternatieven.

4.3.6 Meest milieuvriendelijk alternatief

Tijdens de m.e.r.-procedure kan ervoor gekozen worden een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) uit te werken op basis van de effectbeoordeling van de hiervoor beschreven vier alternatieven.

4.4 Niet geselecteerde alternatieven

In het voortraject zijn bij het opstellen van het voorontwerp inrichtingsplan reeds enkele maatregelen afgevallen. De belangrijkste hiervan zijn een zeer brede natte as en 'procesnatuur':

- In eerste instantie was voor de natte as een breedte van circa 100 m voorgesteld, maar dit zorgde voor een hydrologisch lek gebied. De later voorgestelde breedte van 25 – 35 m en diepte van 2 – 3 m is gebaseerd op voldoende wateropslag, voldoende wateraanvoer naar droogvallende boksloten, en voldoende breedte voor ecologie. Deze geringere breedte past beter in het landschappelijk uitgangspunt om het cultuurhistorisch landschap te behouden zoals het is. De natte as is een nieuw element in het gebied en zou bij een grotere breedte de oost-west verkavelingsrichting te nadrukkelijk doorsnijden.
- Er zouden nieuwe boksloten gegraven kunnen worden op de percelen midden tussen de oude boksloten. Hierdoor worden bestaande waarden niet aangetast. Dit is echter landschappelijk niet aanvaardbaar. Het is wel mogelijk om net naast een bestaande bokslot te graven. Hierbij is variatie in breedte gewenst.
- Procesnatuur houdt in dat de natuur volledig zijn eigen gang kan gaan, en er dus geen beheer plaatsvindt. Dit concept werd in een vroeg stadium verworpen omdat het geen recht doet aan de cultuurhistorie in het gebied.

5 Effecten

5.1 Hoe worden de effecten bepaald

De te beschrijven effecten worden bepaald voor een aantal hoofdaspecten, te weten:

- Woon- en leefmilieu
- Bodem en water
- Natuur
- Landschap en cultuurhistorie
- Landbouw
- Beheer en onderhoud
- Kosten

Per aspect is nagegaan welke effecten in zowel de inrichtings- als de beheerfase kunnen optreden. Deze zijn in de volgende paragraaf verwerkt in een toetsingskader. Daarbij zijn de volgende vragen afgewogen:

1. Zijn knelpunten met betrekking tot wet- en regelgeving te verwachten door de voorgenomen activiteit?
2. Zijn de effecten die onderzocht worden onderscheidend voor de keuze tussen alternatieven?
3. Is het voor de communicatie en volledigheid wenselijk dat de effecten beschreven worden?

Bij de beoordeling van de effecten in het MER moet aantoonbaar zijn dat het plan de vooraf gestelde doelen bereikt en milieueffecten inzichtelijk maken. Sommige effecten bepalen meteen het doelbereik. In het MER worden daarom eerst de milieueffecten beschreven en wordt vervolgens een aparte paragraaf besteed aan het doelbereik.

5.2 Te beschrijven effecten

De in het MER te beschrijven effecten zijn weergegeven in de effectentabel (tabel 3). Deze tabel zal in het MER worden ingevuld. De effecten van alternatieven 1 t/m 4 worden ten opzichte van de autonome ontwikkeling, het nulalternatief, bepaald. De effecten van het nulalternatief zijn per definitie neutraal. Er wordt een schaal gebruikt van zeer positief +++ tot zeer negatief ---, zie legenda tabel 3. Het bevoegd gezag zal in haar advies reikwijdte en detailniveau ingaan op de klassegrenzen.

Tabel 3: Toetsingskader

Alternatieven		Nulalternatief	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3	Alternatief 4
Effecten	Toelichting effecten					
Woon- en leefmilieu						
Hinder tijdens uitvoering (in hindermensdagen)		0				
Belevingswaarden		0				
Verandering recreatiekwaliteit	Aantal km wandel- en fietspad + kanoroute	0				
	Kwaliteit wandel- en fietspaden	0				
Bodem en water						
Omvang grondverzet af te voeren grond	Uit natte as	0				
Grondverzet in plangebied af te zetten grond	Uit boksloten	0				
Beïnvloeding aardkundige waarden	Verstoring / aantasting i.v.m. peil	0				
Beïnvloeding archeologie	Verstoring / aantasting i.v.m. peil	0				
Bodemkwaliteit en geochemie	Bodemkwaliteit van de bovengrond	0				
	Fosfaatbindend vermogen	0				
Grondmechanische effecten, zetting en klink	Afbraak van veen	0				
	Insproing / verdichting	0				
Verandering grondwaterstroming en -stand	Haalbaarheid nat-doelstelling	0				
Verandering grondwaterkwaliteit	Haalbaarheid nat-doelstelling	0				
Beïnvloeding van kwel- en infiltratiegebieden	Stimuleren van kwel	0				
Effectenverandering grondwater waterschap	Ook buiten plangebied (landbouw)	0				
Verandering van waterlopen		0				
Verandering oppervlaktewaterpeil	Hoeveelheid in- en uitlaat	0				
Verandering oppervlaktewaterkwaliteit		0				
Natuur						
Effecten op Vogel- en Habitatrichtlijngebieden	Verandering areaal habitattypen	0				
	Verandering areaal leefgebied soorten	0				
	Verandering kwaliteit habitattypen	0				
	Verandering kwaliteit leefgebied	0				
	Effecten in de omgeving	0				
Effecten van verdroging / vernatting	Toename / afname ecologische verbindingen	0				
Effecten op overige gebieden met natuurstatus		0				
Effecten op hydrologisch gevoelige gebieden	Verdroging/vernatting	0				
Effecten op beschermde soorten		0				
Landschap en cultuurhistorie						
Verandering landschappelijke structuren	Vergraven boksloten	0				
	Toevoegen natte as en houtsingels	0				
Verandering waardevolle landschapselementen	Meer openheid	0				
Beïnvloeding bekende archeologische waarden	Effect op locaties (voormalige) eendenkooien	0				
Archeologie		0				
Landbouw						
Verandering areaal landbouwgrond	Agrarisch medegebruik t.b.v. natuur	0				
	Mestboekhouding / mestplaatsing	0				
Effecten van verandering grondwaterstand	Binnen plangebied	0				
	Buiten plangebied	0				
Beperkingen ammoniak i.v.m. Natura2000 doelen		0				
Mogelijkheden ANV	Mogelijkheden bemesting / beweiding	0				
Beheer en onderhoud						
Beheerbaarheid natte as		0				
Beheerbaarheid boksloten		0				
Beheerbaarheid moeraszones		0				
Beheerbaarheid blauwgrasland		0				
Beheerbaarheid bloemrijke graslanden		0				
Beheerbaarheid weidevogelgebied		0				
Kosten						
Kosten t.o.v. het beschikbare budget	Inrichting	0				
	Beheer	0				

Legenda	
++	Positief, aanzienlijke verbetering ten opzichte van het nulalternatief
+	Matig positief, lichte verbetering ten opzichte van het nulalternatief
0	Neutraal/geen tot beperkt effect
-	Matig negatief, lichte verslechtering ten opzichte van het nulalternatief
--	Negatief, aanzienlijke verslechtering ten opzichte van het nulalternatief

5.3 Behalen van doelen

Met het oog op de voorgenomen herinrichting van het plangebied dienen verschillende thema's te worden onderzocht. Voor de thema's natuur en recreatie moet bovendien een aantal doelen worden gerealiseerd. Deze doelen zijn hieronder beschreven.

Natuur

Het doel is het verhogen van de natuurwaarden in het gebied. De natuurdoelen zijn vastgelegd in het gebiedendocument Natura2000 (LNV), de Voortgangsrapportage kerndocument (provincie Overijssel) en het Natuurgebiedsplan Overijssel (provincie Overijssel, 2008). Hiertoe zijn behouds- en uitbreidingsdoelstellingen opgesteld voor habitats en soorten, zie paragraaf 3.1.2 en 3.1.4 en tabel 1.

Recreatie

De recreatiedoelen zijn verwoord in het voorontwerp inrichtingsplan:

- Optimale beleving natuur- en landschap in evenwicht met de natuurwaarden;
- Voorzieningen niveau binnen recreatiedoeltype SBB;
- Zonering met accent op omgeving Veldschuur;
- Voorzieningenniveau duurzaam en doelmatig.

5.4 Kennisleemten

Op basis van het hydrologisch onderzoek en de beschikbare kennis over trilveenontwikkeling blijven mogelijk onzekerheden over de effecten bestaan. In het MER zal duidelijk worden aangegeven welke onzekerheden overblijven. De opdrachtnemer zal de best beschikbare kennis en modellen gebruiken.

Als na inrichting van het plangebied blijkt dat de effecten anders zijn dan in het MER werd verwacht zal het beheer worden bijgesteld. Er zijn nog geen afspraken tussen Staatsbosbeheer (SBB) en de Agrarische Natuur Vereniging (ANV) wie welke gebieden gaat beheren en op welke wijze. Bijstellingen van het beheer na inrichting zijn nu nog niet te voorspellen en kunnen niet als alternatief worden meegenomen. Er kunnen wel randvoorwaarden voor aanpassing van het beheer worden meegegeven. De verdeling van het beheer tussen SBB en ANV is bepalend voor de kosten. Of de beheerkosten binnen het beschikbare budget passen is van invloed op het realiseren van de Natura2000 doelstellingen. Daarom wordt in de alternatieven aangegeven welk beheer daarbij hoort. Een alternatief waarbij het gebied sterk vernat is waarschijnlijk niet geschikt voor agrarisch natuurbeheer en daarom duurder in beheer.

Indien locaties verdacht blijken te zijn voor niet-gesprongen explosieven (NGE) dan is dit van invloed op de inrichting. Er is nog geen NGE-onderzoek gedaan. Daardoor zijn eventuele gevolgen voor de inrichting nog niet bekend.

De ligging van kabels en leidingen binnen het plangebied is nog niet in beeld gebracht. Mogelijke gevolgen voor de inrichting zijn nog niet bekend.

6 Literatuur

Alterra (2008) Bodemchemisch en -geografisch onderzoek Oldematen – Randvoorwaarden voor natuurdoelen in het kader van Natura2000. (Alterra-rapport 1784)

AquaTerra-KuiperBurger (2008): Vooronderzoek verschillende locaties te Zwartewatersklooster. (CLGOOST08151HO_01)

Arcadis (2009a): Archeologisch bureauonderzoek “inrichtingsplan Olde Maten” (074027758:A.1!)

Arcadis in opdracht van DLG (2009b): Programma van eisen landschap concept streefbeeldencartaat “Olde Maten”. (110302/OF9/061/001437/GF)

Buro Vijn B.V. in opdracht van Gemeente Staphorst (2008): Kadernota Buitengebied Staphorst

DLG (2009): Recreatie Olde Maten, Uitwerking programma van eisen tot voorontwerp

DLG (2010a): Natuurontwikkeling Olde Maten, Uitwerking schetsontwerp tot voorontwerp, versie 5

DLG (2010b): Olde Maten, Maatregelenkaart, versie 5

EcoGroen advies (2009): Flora- en faunaonderzoek Olde Maten – Inventarisatie van natuurwaarden ihkv de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet.

Gemeente Staphorst (1994): bestemmingsplan buitengebied gemeente Staphorst

Gemeente Staphorst (1997): Landschapsbeleidsplan Staphorst 1997

Gemeente Zwartewaterland (1999): bestemmingsplan buitengebied Zwartsluis

Grontmij Nederland BV (2008): Waterplan Zwartewaterland (11/9043421)

KWR Water Research en EGG-Consult (2007): Kansen en knelpuntenanalyse, Natura2000-gebied 37- Olde Maten & Veerslootlanden

LNV (1994): Ruilverkaveling Rouveen – Ontwerp-plan (ontwerp-landinrichtingsplan ex artikel 86 van de Landinrichtingswet voor de ruilverkaveling “Rouveen” gelegen in de gemeenten Hasselt, Nieuwleusen, Staphorst en Zwartsluis (ca. 6.000 ha))

LNV (2009): Recreatie Olde Maten, uitwerking programma van eisen tot voorontwerp

Natura 2000-gebied 37 - Olde Maten & Veerslootlanden, <http://www.minlnv.nl/natura2000>

Provincie Overijssel (2008): Natuurgebiedsplan Overijssel, Begrenzingsplan voor de nieuwe natuur en beheersgebieden in Overijssel

Provincie Overijssel (2009a): Olde Maten en Veerslootlanden, Voortgangsrapportage kerndocument

Provincie Overijssel (2009b): Natuurbeheerplan provincie Overijssel

Provincie Overijssel (2010): TOP-gebieden verdroging <http://www.overijssel.nl/thema's/natuur-platteland/natuur/topgebieden-ehs/>

RIVM (2008): http://www.rivm.nl/milieuportaal/dossier/kaderrichtlijnwater/krw_kort/

VROM en LNV (1994): Besluit milieu-effectrapportage

V&W, VROM en LNV (2009): Stroomgebiedbeheerplannen 2009-2015 – Samenvatting Eems, Maas, Rijndelta en Schelde.

Waterschap Benoorden de Dedemsvaart – Rouveen (1979): Vaststelling polder- en stuwpeilen.

Waterschap Groot Salland (2010): Waterbeheerplan 2010-2015

Waterschap Groot Salland (2009): Conceptrapportage grondwatermodellering Oldematen.

Waterschap Groot Salland: www.wgs.nl

Bijlage 1 Maatregelenkaart

Versie 5.
Dienst landelijk gebied, 18-02-2010.

Legenda

Recreatie

- fietsroute
- parkeerplaats
- relatief intensieve recreatie
- verontdiepen Rechterensgracht

Natuurinrichting

- natte kruising Conradsweg- en kanaal
- ecopassage
- Onderdoorlaat
- kader richtlijn water
- bestaande natuur
- ligging in- en uitlaatgemaal
- weidevogelgrasland
- verschrallen
- blauwgrasland, bloemrijke graslanden en moeras. Sloten verontdiepen en greppels frezen
- dotterbloemgrasland en bloemrijk grasland. Greppels frezen en verwijderen opgaande begroeiing
- geïsoleerde meander en petgat, natte strooiselruigte en trilveen, boksloten geclusterd ontgraven
- moeras en natte as
- natuurvriendelijke oever

Overig

- sloop boerderij
- plangebied

Inliggende percelen particulieren

- erf
- beheervergoeding
- verwerven

Olde Maten

Basiskaart

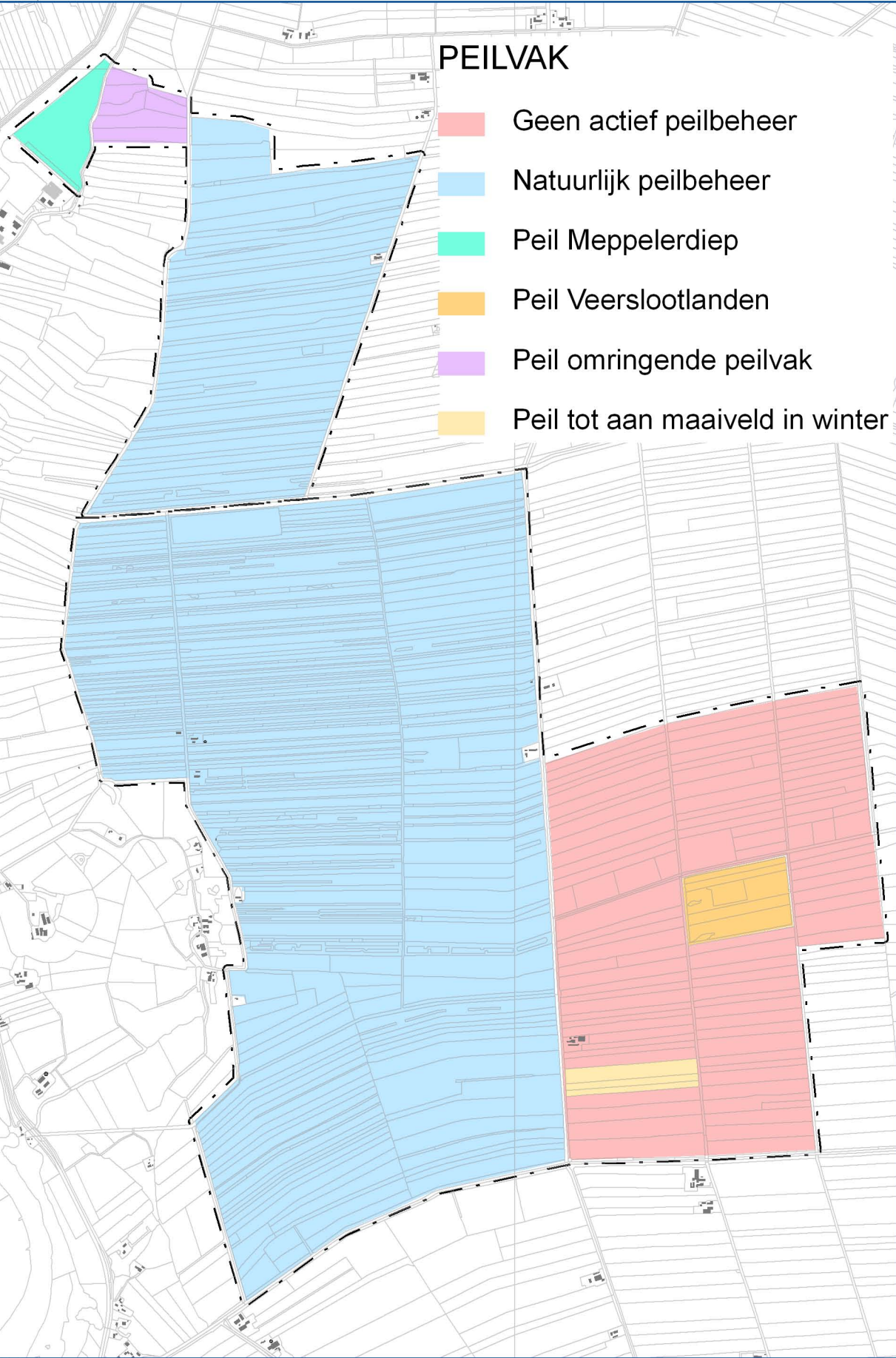
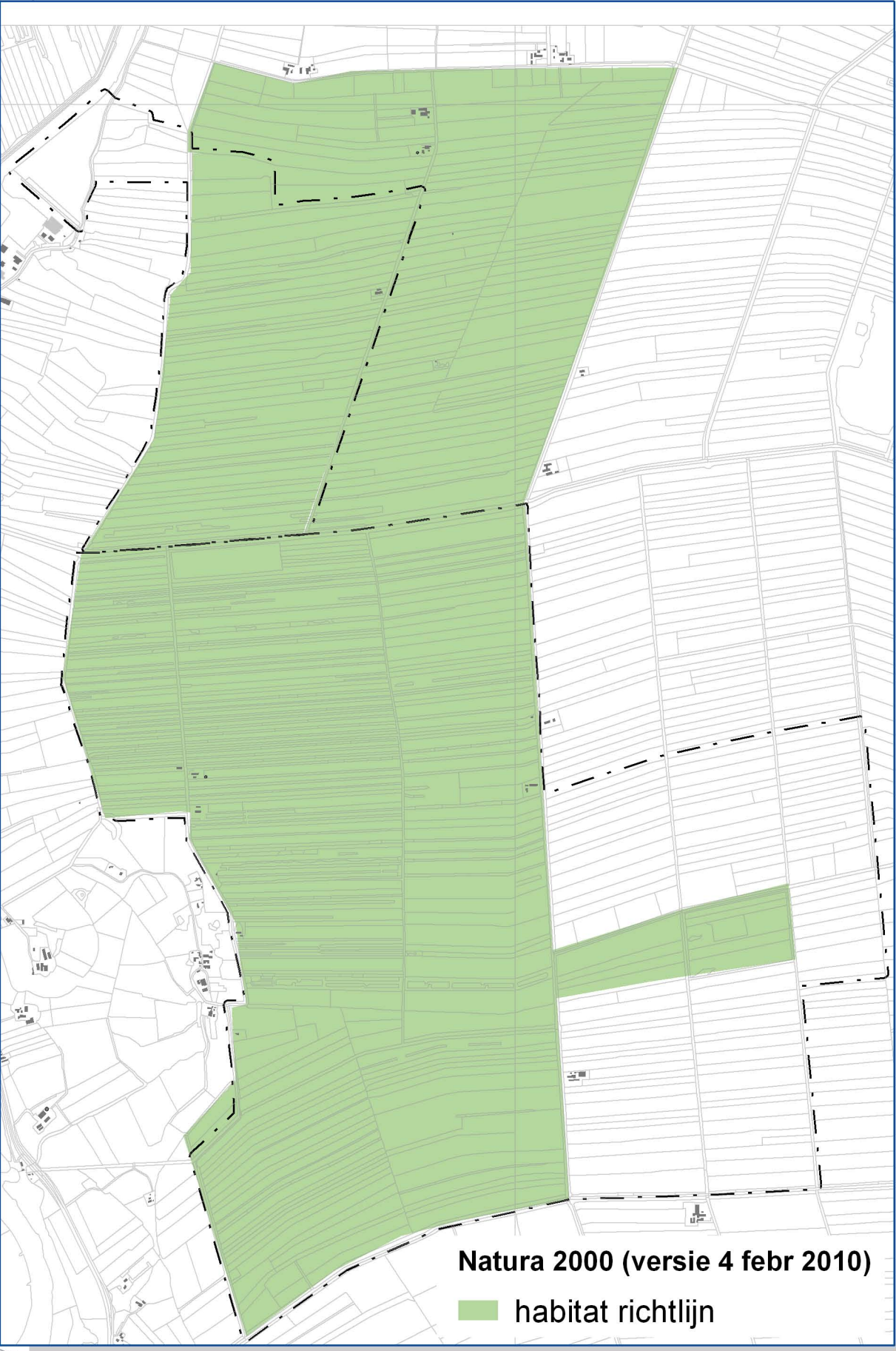
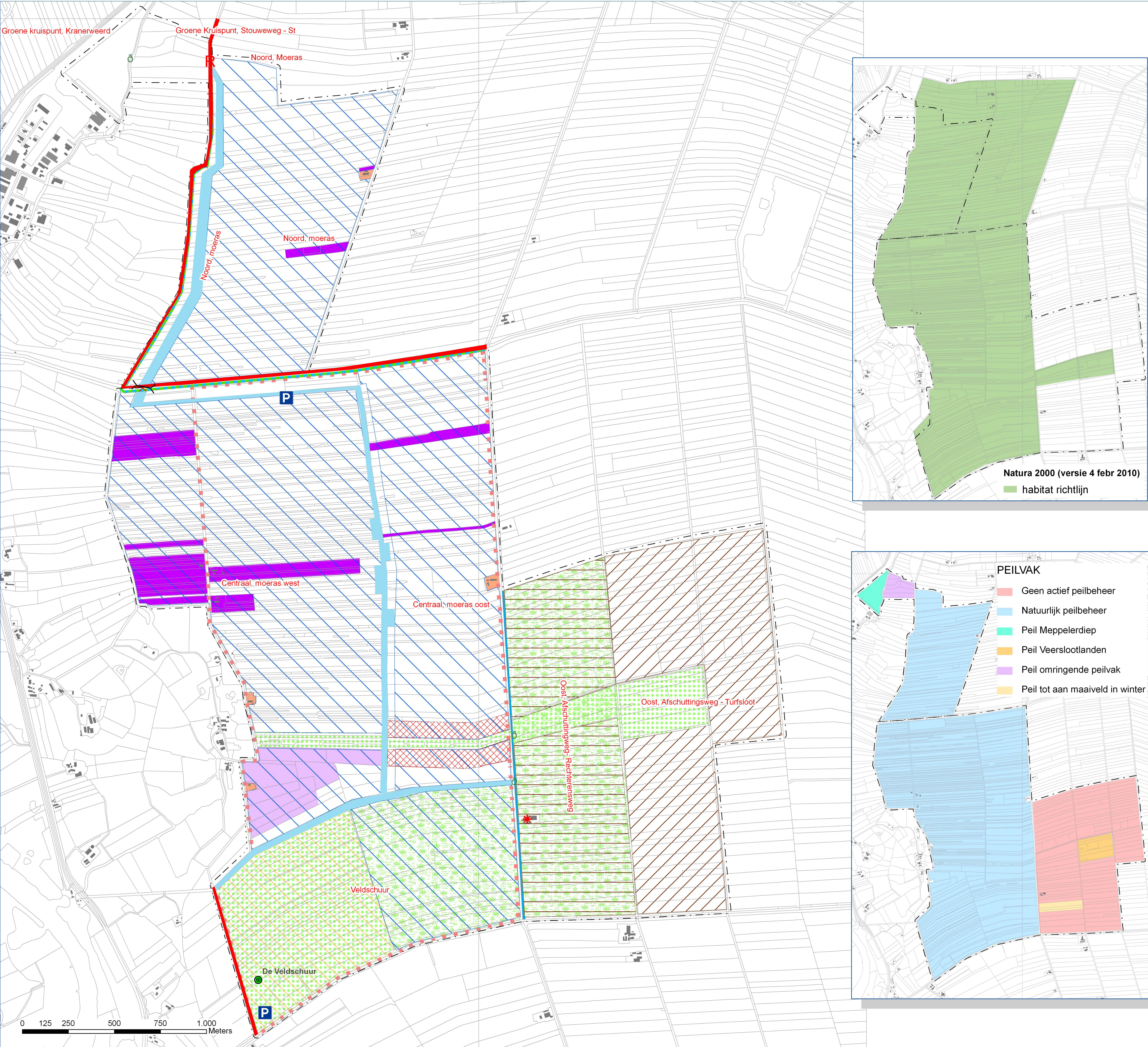
DLG realiseert groene plannen voor 16 miljoen Nederlanders!

datum 1 juli 2010
schaal 1:10.000 (A1)

dienst landelijk gebied
voorontwikkeling en beheer

auteur: HH

Bijlage 2 Kaarten van de 4 alternatieven

Legenda

- wateruitlaat
- boksloten geclusterd ontgraven (indicatie)
- relatief intensieve recreatie
- bolleggen percelen door afgraven perceelranden
- gebied met grote peilfluctuatie
minimumpeil: -1.20 m NAP
maximumpeil: -0.60 m NAP
- moeras en natte as
afmetingen natte as:
breedte op waterlijn 25 m
bodembreedte 13 m
bodemhoogte/waterdiepte -2.50 m NAP/1.5 m
talud 1:4
- plangebied

Toelichting Alternatief

Veerslootlanden:
Vernatting door kwel. Bolleggen percelen door afgraven perceelranden. Geen actief peilbeheer.

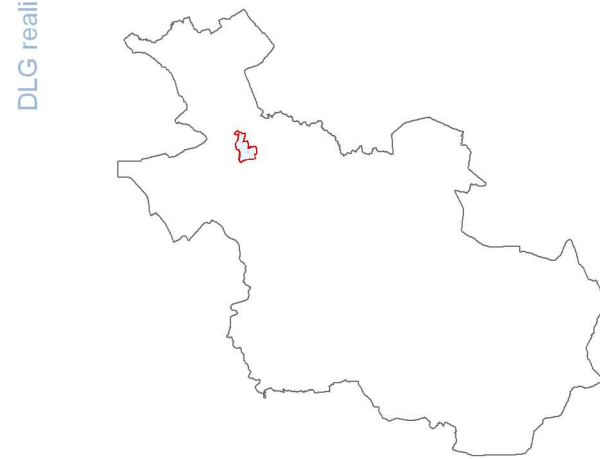
Olde Maten:
Natte as ondiep (1.5 m), steile oevers, aanleg door afgraven Moerasblokken haaks op natte as. Boksloten geclusterd ontgraven. Natuurlijk peilbeheer met grote peilfluctuatie. Geen waterinlaat. Wateraflaat naar Conradkanaal en Zwartewatersklooster.

Recreatie:
Minimale variant met recreatiemogelijkheid rondom veldschuur.

Olde Maten

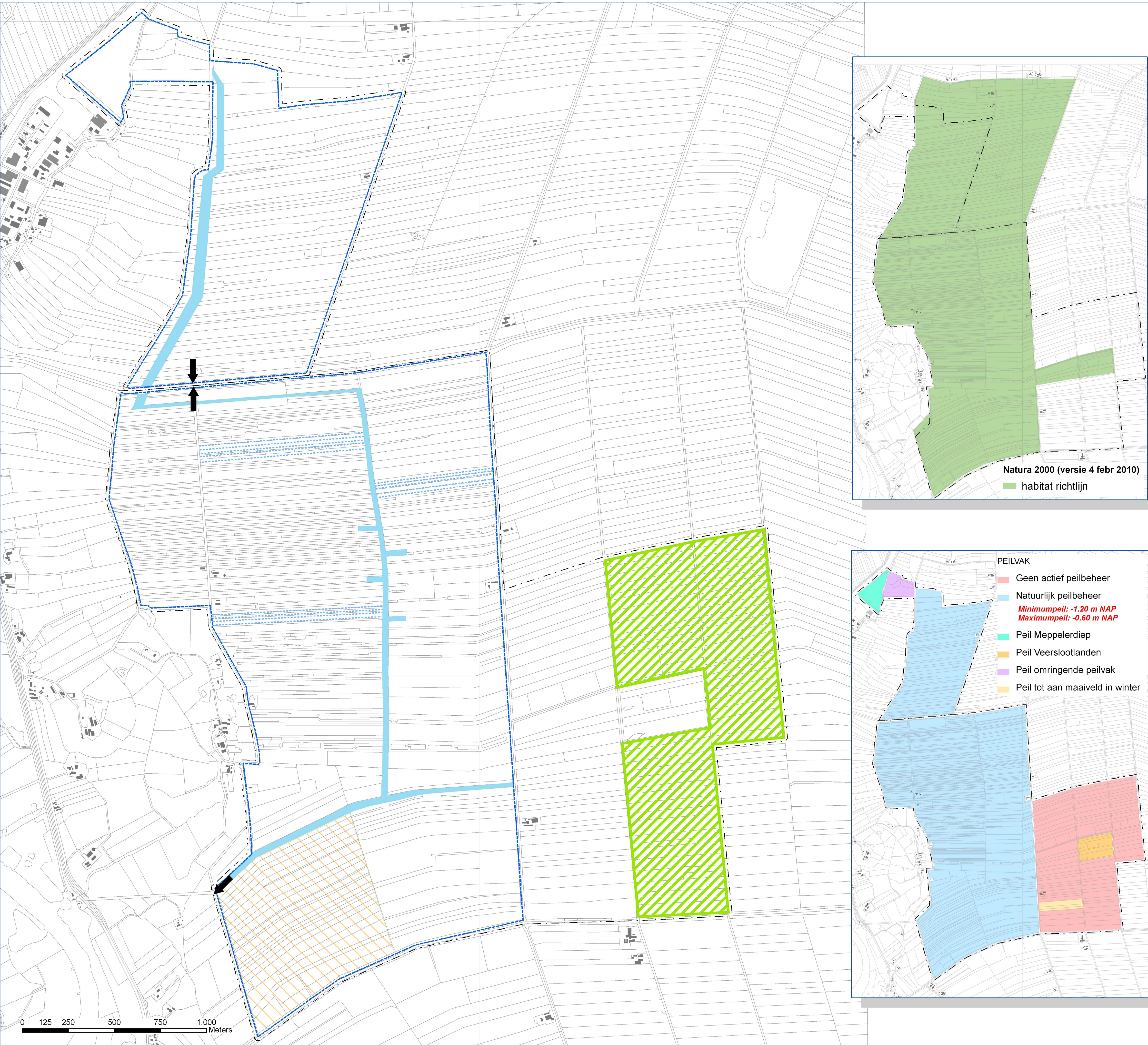
Alternatief:
Kwel en ondiepe
dynamische natte as

datum 1 juli 2010
schaal 1:10.000 (A1)

dienst landelijk gebied
voorontwikkeling en beheer

auteur: HH

Legenda

- wateruitlaat
- waterinlaat
- boksloten verspreid ontgraven (indicatie)
- relatief intensieve recreatie
- gebied met beperkte peilfluctuatie
minimumpeil: -1.10 m NAP
maximumpeil: -0.90 m NAP
- moeras en natte as
afmetingen natte as:
breedte op waterlijn 35 m
bodembreedte 0 m
bodemhoogte/waterdiepte -3.50 m NAP/ 2.5 m
talud 1:7
- plangebied

Toelichting Alternatief

Veerslootlanden:
Vernatting door kwel. Maaiveld niet afgraven. Geen actief peilbeheer.

Olde Maten:
Natte as diep (2,5 m), flauwe oevers, aanleg door afgraven Moerasblokken parallel aan natte as. Boksloten verspreid ontgraven. Natuurlijk peilbeheer met kleine peilfluctuatie. Waterinlaat aan noordzijde Olde Maten. Wateraflaat naar Conradskanaal.

Recreatie:
Minimale variant met recreatie mogelijkheid rondom veldschuur.

Olde Maten

Alternatief:
Kwel en diepe natte as

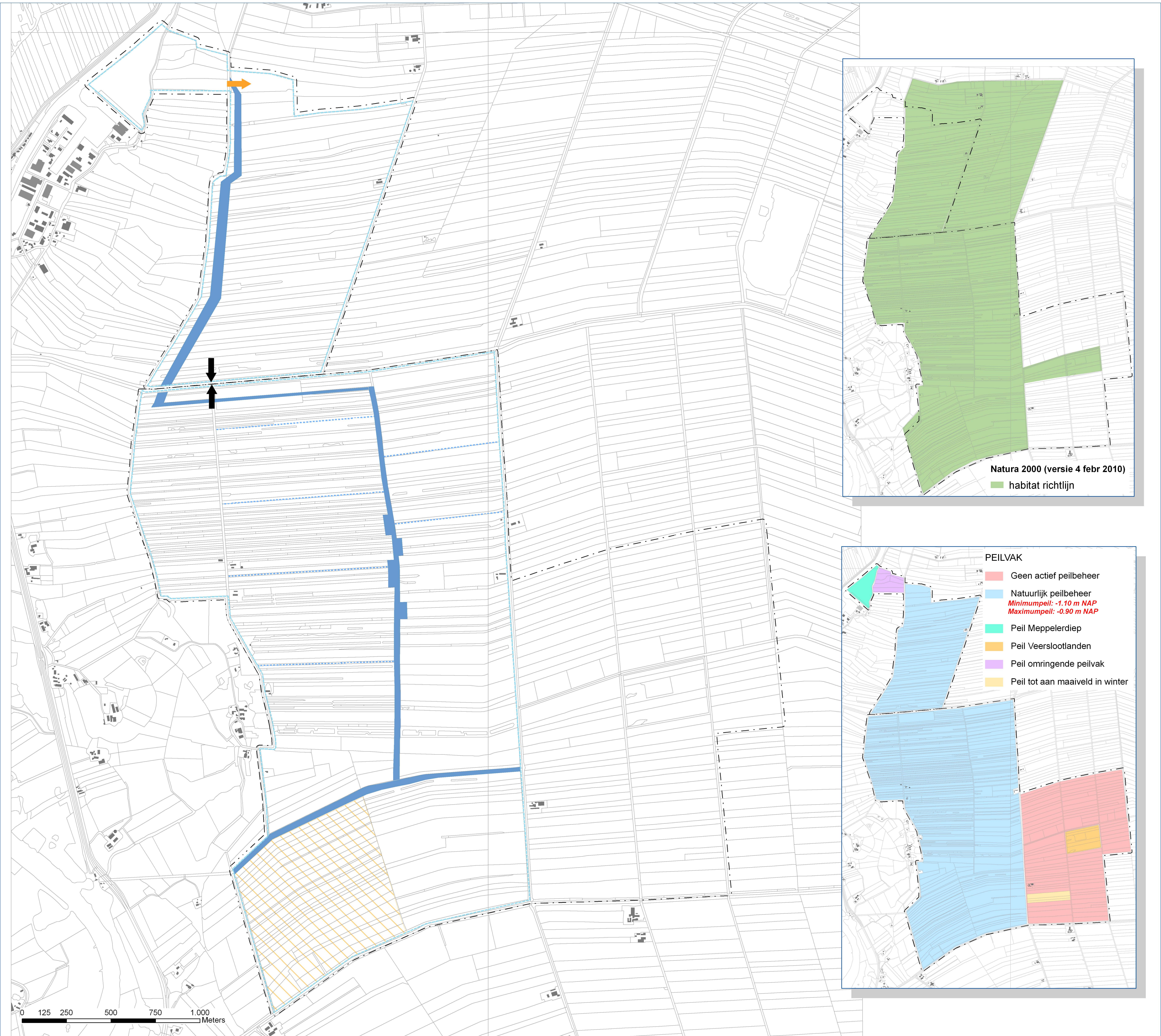
DLG realiseert groene plannen voor 16 miljoen Nederlanders!

datum 1 juli 2010
schaal 1:10.235 (A1)

dienst landelijk gebied
voorontwikkeling en beheer

auteur: HH

- wateruitlaat
- kanoroute
- wandelpad
- boksloten geclusterd ontgraven (indicatie)
- relatief intensieve recreatie
- inundatie
- bolleggen percelen door afgraven perceelranden
- gebied met grote peilfluctuatie
 - minimumpeil: -1.20 m NAP*
 - maximumpeil: -0.60 m NAP*
- moeras en natte as
 - afmetingen natte as:*
 - breedte op waterlijn 25 m*
 - bodem Breedte 13 m*
 - bodemhoogte/waterdiepte -2.50 m NAP/1.5 m*
 - talud 1:4*
- plangebied

Veerslootlanden:
Vernatting door inundatie. Bolleggen percelen door afgraven
perceelranden. Actief peilbeheer.

Natte as ondiep (1,5 m), steile oevers, aanleg door afgraven Moerasblokken haaks op natte as. Boksloten geclusterd ontgraven. Natuurlijk peilbeheer met grote peilfluctuatie. Geen waterinlaat. Wateraflaat naar Conradkanaal en Zwartewatersklooster.

Maximaal haalbare variant met recreatie mogelijkheid rondom veldschuur, kanoroute en wandelpad langs natte as.

Alternatief:
Inundatie en ondiepe
dynamische natte as

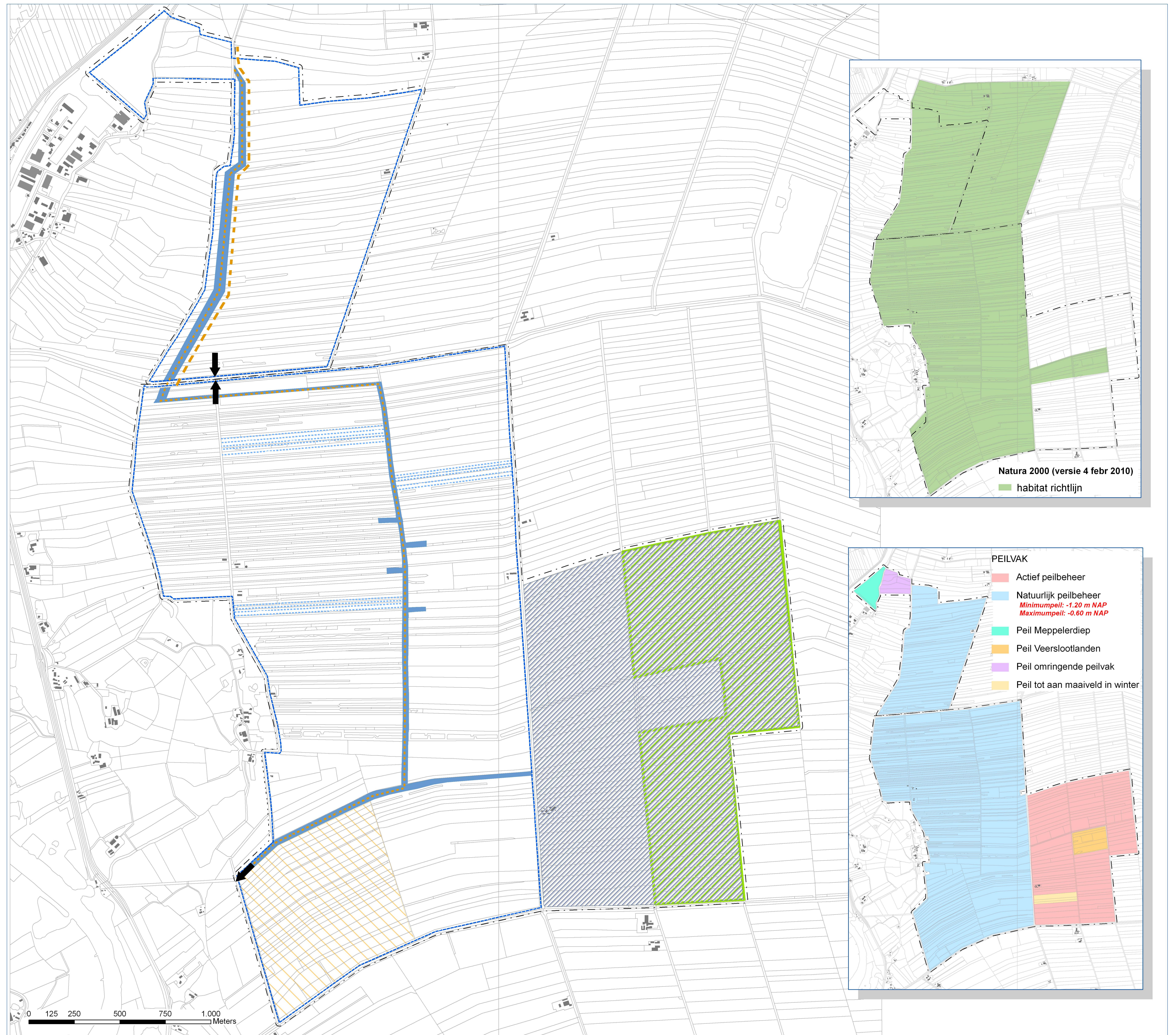
datum 1 juli 2010
 schaal 1:10.000 (A1)

DLG realiseert groene plannen voor 16 miljoen Nederlanders!

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

auteur: HtH

Legenda

- wateruitlaat
- waterinlaat
- kanoroute
- wandelpad
- boksloten verspreid ontgraven (indicatie)
- relatief intensieve recreatie
- inundatie
- gebied met beperkte peilfluctuatie
minimumpeil: -1.10 m NAP
maximumpeil: -0.90 m NAP
- moeras en natte as
afmetingen natte as:
breedte op waterlijn 35 m
bodembreedte 0 m
bodemhoogte/waterdiepte -3.50 m NAP/ 2.5 m
talud 1:7

plangebied

Toelichting Alternatief

Veerslootlanden:
Vernatting door inundatie. Maaiveld niet afgraven. Actief peilbeheer.

Olde Maten:
Natte as diep (2,5 m), flauwe oevers, aanleg door afgraven Moerasblokken parallel aan natte as. Boksloten verspreid ontgraven. Natuurlijk peilbeheer met kleine peilfluctuatie. Waterinlaat aan noordzijde Olde Maten. Wateraflaat naar Conradskanaal

Recreatie:
Maximaal haalbare variant met recreatiemogelijkheid rondom veldschuur, kanoroute en wandelpad langs natte as.

Olde Maten

Alternatief:
Inundatie en diepe natte as

datum 1 juli 2010
schaal 1:10.000 (A1)

DLG realiseert groene plannen voor 16 miljoen Nederlanders!

dienst landelijk gebied
voorontwikkeling en beheer

auteur: HH

